

АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ
И РЕОСИГУРУВАЊЕ МАКЕДОНИЈА
Скопје - Виена Иншуренс Груп

УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ДОМАЌИНСТВО

Овие Услови за осигурување ги донесе Управниот одбор на Друштвото на 160-тата редовна седница одржана на 11.4.2017 година со одлука број 02 - 3510/4, со примена од 01.5.2017 година.

Лектор Кристина Велевска

ДЕФИНИЦИИ

Член 1

Термините употребени во овие Услови го имаат следното значење:

Осигурувач - Акционерско друштво за осигурување и реосигурување Македонија, Скопје - Виена Иншуренс Груп.

Осигуреник - сопственик на осигурениот имот.

Договарач на осигурување - физичко или правно лице што има интерес да не настане осигурен случај и што склучува договор за осигурување со осигурувачот.

Осигурен случај - иден настан, неизвесен и независен од волјата на осигуреникот, предизвикан од осигурените ризици, кој настанува за време на важноста на полисата и кој предизвикува оштетување или уништување на осигурениот имот или телесна повреда на трето лице.

Станбен објект - индивидуална станбена куќа или стан, сопственост на осигуреникот, вклучително и градежните објекти што се припоени до куќата или станот.

Други градежни објекти - градежни објекти што се физички одвоени од осигурениот станбен објект и не служат за живеење, а се сопственост на осигуреникот.

Ненаселен станбен објект - станбен објект што непрекинато е ненаселен подолго од 30 дена.

Градежен објект од масивна градба - градежен објект чии надворешни ѕидови се изградени од камен, печена тула, тешки бетонски блокови, костурот е од армиран бетон или челик обложен со огноотпорен материјал, а покривот е изведен со керамида, етернит, салонит, лим, армиран бетон со термичка и со хидроизолација.

Денарска противвредност на евро - оваа противвредност се смета според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот што е означен во полисата како почеток на осигурителната година, а за пресметување на надомест од штета според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот на настанувањето на штетата.

Франшиза - износ наведен во полисата што се одбива од секоја штета што произлегува од еден штетен настан во таа секција од полисата (учество во штета од страна на осигуреникот).

Тотална штета - штета на имот при која имотот е целосно уништен или пак неговата поправка изнесува повеќе од неговата вредност.

Глава I ЕКОНОМИЧНА ПОЛИСА

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 2

Предмет на осигурување со Економичната полиса, во смисла на овие Услови, се:

1. Станбен објект - објект што се наоѓа на местото на осигурување наведено во полисата, вклучително и градежните објекти што се придружени кон него. Електричната, водоводната, вентилационата, канализационата и инсталацијата за централно греење на станбениот објект се негов составен дел.

Со осигурувањето не се покриени станбените објекти што се користат во деловни цели.

Со осигурувањето не е покриено земјиштето, па ниту тоа на кое е изграден станбениот објект.

Со осигурувањето не се покриени објекти чиј покрив е направен од слама, трска, кал или од дрво.

2. Други градежни објекти - објекти што се наоѓаат на местото на осигурување физички раздвоени од станбениот објект, но само доколку се наведени во полисата и доколку се плати соодветна премија. Електричната, водоводната, канализационата и инсталацијата за централно греење на градежниот објект се нивен составен дел.

Не може да се осигуруваат објекти чиј покрив е направен од слама, трска, кал или од дрво.

Со осигурувањето не се покриени:

1. земјишта, па ниту тоа на кое е изграден станбениот објект;
2. градежни објекти што во целост или делумно осигуреникот ги користи во деловни цели;
3. градежни објекти што се издадени на лица што не се потстанари на станбениот објект, освен ако не се користат како гаражи за автомобили.

3. Подвижен имот - ствари во домаќинство што се наоѓа во осигурениот станбен објект, доколку се наведени во полисата (групно, специфицирано и сл.) и доколку се плати соодветна премија.

Специјални ограничувања

За одреден дел од имотот при настанувањето на штета, обврската на осигурувачот е лимитирана со подолу искажаните специјални ограничувања. Износите над овие специјални ограничувања не се осигурени со оваа полиса.

Со овие ограничувања не се зголемува вкупната сума на осигурување на подвижниот имот. Специјалните ограничувања на секоја од подолу наведените категории се однесуваат на целиот осигурен имот што го поседува осигуреникот по секоја од категориите.

Со специјалните ограничувања осигурувачот има обврска да му надомести на осигуреникот штета во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, и тоа:

1. до 250 евра за уметнички слики и скулптури, ако не е поинаку договорено;
2. до 500 евра по поединечен предмет од следната опрема: телевизор, аудио и видеоопрема, алармен уред, ако не е поинаку договорено;
3. до 500 евра за подвижен имот што се наоѓа во другите градежни објекти (објекти што се физички одвоени од станбениот објект);
4. до 1.000 евра за трошоци за нужно сместување, ако не е поинаку договорено;
5. до 750 евра за штети настанати од ризикот провална кражба и разбојништво.

Со оваа полиса не се осигурени:

1. моторни возила и самоодни машини и сите нивни делови и имот чија основна намена е да се употребува во или со нив, освен колички за хендикепирани лица, за кои не е потребна регистрација;
2. приколки и полуприколки;
3. секаков вид пловни објекти;
4. готови пари, вредносни хартии, златници, сребреници, монети, златни или сребрени лостови, накит, часовници, скапоцени и полускапоцени камења, други скапоцености, вазни, сребрени предмети, крзна, посребрени и позлатени предмети, слонова коска и предмети од слонова коска;
5. оружје, муниција и други експлозивни средства и направи;
6. имот што се користи во деловни цели;
7. необработени скапоцени и полускапоцени камења;
8. сите видови животни;
9. имот на состанари или на потстанари;
10. имот што се издава надвор од местото на осигурување;
11. имот што посебно се наведува во полисата како неосигурен;
12. штети на осигурениот имот настанати надвор од местото на осигурување наведено во полисата;
13. штети настанати на заедничкиот имот, доколку осигурениот станбен објект се наоѓа во зграда со повеќе станбени објекти;
14. имот што не е во ваша сопственост, а е земен под наем или на лизинг;
15. компјутер и компјутерска опрема, ако не е поинаку договорено;
16. компакт - дискови, ДВД, аудио и видеокасети и други надворешни носачи на податоци за електронски уреди;
17. штети настанати при извршување адаптации, реновирања, реконструкции, доградби или надградби на станбениот објект. Наведените работи се сметаат за зголемување на ризикот и по претходно писмено известување од страна на осигуреникот осигурувачот одлучува дали и осигурувањето важи во периодот на изведбата на работите и под кои услови.

ПОКРИТИЕ НА ТРОШОЦИ ЗА НУЖНО СМЕСТУВАЊЕ**Член 3**

Доколку станбениот објект е оштетен од некој од осигурените ризици, така што во него не може да се живее, осигурувачот е должен:

1. да ги надомести трошоците за изнајмување наместен станбен објект со слична големина, според цените во околината на местото на осигурување, се додека осигурениот објект не се оспособи за нормално живеење, но најмногу до сумата на осигурување искажана во полисата за ова покритие, или
2. да ги надомести трошоците за преселбата на осигуреникот (на неговиот имот) доколку осигуреникот реши трајно да се исели од местото на осигурување, на друго место на територијата на Република Македонија, и тоа најмногу до сумата на осигурување искажана во полисата за ова покритие.

ПОКРИТИЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ТРОШОЦИ**Член 4**

Со оваа полиса за осигурување се покриени трошоците за расчистување на оштетениот или на уништениот осигурен имот што евентуално би ги имал осигуреникот при настанување на осигурен случај. Во овие трошоци спаѓаат и трошоците за пренесување на оштетениот или на уништениот осигурен имот до најблиското место за нивно отпремување. Вкупниот износ на трошоците за расчистување е ограничен до 3% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

Со оваа полиса за осигурување се покриени трошоците што евентуално би ги направил осигуреникот, при настанување на осигурен случај, за преземени мерки за намалување или за отстранување на штетата. Овие трошоци се надоместуваат дури и тогаш кога овие мерки не биле успешни. Вкупниот износ на овие трошоци е ограничен до 3% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

Вкупниот надомест за трошоците од ставовите 1 и 2 на ова покритие, заедно со пресметаната отштета, не може да го надмине понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно. За надоместот на трошоците од ставовите 1 и 2 важи клаузулата за подосигурување.

Со оваа полиса не се покриени евентуалните трошоци настанати поради интервенции на организации чија должност е да даваат помош бесплатно.

ПОСЕБНО ПРОШИРУВАЊЕ НА ПОКРИТИЕТО ЗА СТАКЛО ОД КРШЕЊЕ**Член 5**

Доколку посебно се договори и се плати дополнителна премија, со оваа полиса се покриени и трошоците за замена на прозорски стакла и на стакла на врати.

Овие трошоци се надоместуваат во случај на штети настанати од која било причина, освен штети намерно причинети од страна на осигуреникот или од друг член на неговото семејство или лице што живее во осигурениот станбен објект.

Осигурувачот ќе ги надомести и трошоците за симнување и за повторно мesteње на предметите што пречат при поставување нови стакла (заштитни решетки, засолништа од сонце, монтирање скелиња и др.).

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ И ОБЕМ НА ПОКРИТИЕ**Член 6**

Со овие Услови се осигурени следните ризици:

1. ПОЖАР

За пожар во смисла на овие Услови се смета оган појавен надвор од определено огниште или оган што го напуштил ова место и е способен понатаму да се развива со сопствена сила.

Не се смета дека настапил пожар и осигурувачот нема обврска да плати надоместок ако осигурениот предмет е уништен или оштетен:

1. поради изложување на оган или на топлина заради обработка или за други цели (при пеглање, сушење, пржење, печење, загревање, чадење и слично) или поради паѓање или фрлање предмет во огниште (печка, шпорет и сл.) или врз него;

2. со осмадување (подгорување и прегорување), опрлување или запалување од цигари, жар, светилка, печка и слично;

3. поради вриење, затоплување, варење, чадење и сл.

Осигурувањето не покрива штети на оџаци што настануваат во врска со вршењето на нивната функција.

2. ГРОМ

Со осигурување се покриени штети што громот ги предизвикал на осигурените предмети со дејство на силата или на топлината, како и штетите од удар на предмети соборени од громот.

Со осигурувањето не се опфатени:

1. штети на осигурените електрични апарати и електрични водови настанати поради дејство на електричната енергија од пренапон или загревање поради преоптоварување и атмосферски влијанија (статички оптоварувања, индукција поради атмосферско празнење и слични појави);

2. штети предизвикани со пренесување електрична енергија преку водови како последица на удар на гром, како и штети на заштитни осигурувачи од кој било вид, заштитни прекинувачи, одводници на пренапон, громобрани и слични уреди, настанати при вршење на нивната нормална функција.

3. ЕКСПЛОЗИЈА

Експлозија во смисла на овие Услови е ненадејно појавување сила заснована на стремежит на пареа или на гасови за проширување, со исклучок на експлозија од нуклеарна енергија.

Експлозија на садови под притисок (казани, цевки и слично) постои само тогаш кога сидовите на садот во толкава мера се искинати што се јавува моментално изедначување на внатрешниот и надворешниот притисок.

Со осигурувањето не се опфатени штети:

1. поради минирања извршени од осигуреникот или поради дозволени минирања извршени од трети лица;

2. настанати како последица од какво било експлозивно тело, направа или уред (бомба, мина, експлозив, муниција);

3. настанати поради издувување на експлозивни гасови од печки и од слични уреди;

4. поради експлозија од биолошки карактер;

5. поради пробивање на звучен сид;

6. поради експлозија што настанува во садовите под притисок (котли, цевки и слично) поради дотраеност, истрошеност или прекумерна наслага на рѓа, бигор или талог на осигурените предмети, но се надоместува штетата на другите предмети во врска со настанатата експлозија.

4. ЛУЊА

Под луња во смисла на овие Услови се смета ветер со брзина поголема од 62 км на час (јачина на 8 степени по Бофоровата скала). Се смета дека дувал ветер со оваа брзина доколку во околината на местото на осигурување ветерот кршел гранки и стебла или оштетил доброодржувани објекти.

Во случај на сомневање, осигуреникот мора да ја докаже брзината на ветерот со извештај од Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

Штетите од луња се опфатени со ова осигурување само ако се предизвикани со механичко оштетување на осигурените предмети:

1. со непосредно дејство на луњата;

2. со директен удар од соборените или од носените предмети од луњата.

Со осигурување од луња не се опфатени штети:

1. на имотот што се наоѓа внатре во градежните објекти, а кои се настанати од дожд, снег, песок или од прав, освен ако директната сила на ветерот или на градот претходно не направила отвори на градежниот објект и потоа дождот, снегот, песокот или правта навлегле низ тие отвори;

2. на имотот што не се наоѓа во затворени градежни објекти;

3. до пропишаната тежина на снег нанесена со ветар како што е дефиниран ветерот во дефиницијата за луња од овој член;

4. на градежен објект што не бил изграден според вообичаен начин на градење во тоа место, или што слабо е одржуван или е дотраен.

5. ГРАД

Со осигурување се покриени штети од уништување, односно од оштетување на осигурените предмети што ги предизвикал градот со својот удар. Опфатени се и штети од навлегување град и дожд низ отвори настанати од паѓање град.

Со осигурување не се опфатени штети на малтерот на фасади што се недоволно/лошо одржувани или дотраени.

6. МАНИФЕСТАЦИЈА И ДЕМОСТРАЦИЈА

Под манифестација и демонстрација во смисла на овие Услови се смета организирано или спонтано јавно покажување нерасположение на група граѓани.

Се смета дека настапил осигурен случај манифестација или демонстрација ако осигурениот предмет е уништен на кој било начин при дејствување на манифестантите, односно демонстрантите (рушење, демолирање, разбивање, палење и др.).

7. ЛЕТАЛА

Со осигурувањето се покриени штети настанати при паѓање на воздушно летало или на делови од леталото врз осигурениот имот.

Осигурувањето ги покрива и штетите настанати од објекти испаднати од леталата.

8. ПРОВАЛНА КРАЖБА И РАЗБОЈНИШТВО

За провална кражба во смисла на овие Услови се смета ако нејзиниот извршител:

1. провали во простории во кои се наоѓаат осигурените предмети (место на осигурувањето) со разбивање или со кршење врати и прозорци или со провалување на тавани, на сидови и на подови;

2. го отвори местото на осигурување со лажен клуч или со некое друго средство што не е наменето за редовно отворање, а притоа не е оставена трага врз основа на која може со сигурност да се утврди провала во смисла на кривичноправен доказ;

3. провали во заклучено сместувалиште во кое се наоѓаат осигурените предмети, ако до сместувалиштето дошол на еден од начините што по одредбите на овој член се оквалификувани како провална кражба;

4. го отвори местото на осигурување или сместувалиштето со вистински клучеви или со нивни дупликации, доколку до клучевите дошол со едно од дејствата наведени во точките 1, 2, 3 и 5 од овој став, или со разбојништво, или со измама на малолетен член од домаќинството;

5. влезе во местото на осигурувањето преку отвор што не е за тоа определен совладувајќи пречки што оневозможуваат влегување.

Од ризикот провална кражба предметите се осигурени само додека се наоѓаат во затворени и заклучени простории, односно во заклучени сместувалишта наведени во полисата.

Со оваа полиса не се осигурува:

1. снемвање или исчезнување на осигурениот имот;

2. извршување на провалната кражба или соучество во неа од страна на осигуреникот или од страна на лице што живее во исто домаќинство со осигуреникот;

3. извршување на провална кражба со влегување преку отворен прозорец или балконска врата што се наоѓаат на висина помала од 3м, сметано од земјата до долниот раб на прозорецот или балконот;

4. имот што се наоѓа надвор од затворените градежни објекти, освен од разбојништво.

Под разбојништво се смета одземање на осигурениот имот со примена на сила или со застрашување по животот или здравјето на осигуреникот, како и животот или здравјето на лице што живее во исто домаќинство со осигуреникот.

9. ИЗЛЕВАЊЕ ВОДА ОД ИНСТАЛАЦИИ ВО СТАНБЕНИ ОБЈЕКТИ

За излевање вода во смисла на овие Услови се смета:

1. неочекувано излевање вода од водоводни и од одводни (канализациски) инсталации, како и од уреди за греење со топла вода и за парно греење и од други уреди и апарати што се приклучени на водоводната мрежа поради оштетување (кршење, прскање или откажување на уредите за управување и сигурност) на тие уреди и апарати.

Под инсталација на соодветниот објект се смета се до приклучокот на надворешната мрежа (пример: шахта, хидрофор,

потстанациа за топла вода).

2. неочекувано избивање пареа од уредите за топла вода или за парно греење.

Осигуреникот е должен да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз.

Со овој ризик се покриени и штети настанати од излевање на вода од олуци и од цевки за одвод на дождовница, како последица од неочекувано и ненадејно паѓање на големи количини атмосферски води, но само до износ од 150 евра во денарска противвредност, сметано според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, на денот на настанување на штетата.

Со овој ризик не се покриени штети настанати:

1. на инсталациите од кои водата се излеала;
2. од излевање вода од отворени славини;
3. од габички поради влага;
4. од слегнување на земјиште како последица на излевање вода од инсталациите во станбените објекти;
5. поради мраз, освен ако не се преземени мерки за заштита од мраз:

5.1.1. затоплување на станбениот објект или

5.1.2. затворање на доводот на водата и нејзино испуштање од системот.

6. поради дотраеност, истрошеност и корозија;
7. настанати како последица на повреда на должноста на осигуреникот да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз;
8. од излевање вода од надворешна инсталација (улична и слично).

ДОПОЛНИТЕЛНИ РИЗИЦИ

Член 7

Доколку осигуреникот дополнително договори и плати дополнителна премија за секој ризик поединечно, со осигурувањето може да бидат покриени и следните ризици:

1. ПОПЛАВА, ПОРОЈ И ВИСОКА ВОДА

За поплава во смисла на овие Услови се смета стихийно и неочекувано поплавување на теренот од постојани води (реки и езера), поради тоа што водата се излеала од коритото или го провалила одбранбениот насип или браната, излевање вода поради вонредно висок прилив и високи бранови со необична јачина и од надоаѓање на вода од вештачки езера.

За поплава се смета и неочекувано поплавување на терен поради нагло образување големо количество водена маса што настанала како последица на провала на облак (пороен дожд).

Под порој се смета стихийно неочекувано поплавување на терен со водна маса што се образува на низбрдни терени поради силни атмосферски врнежи и се слева низ улици и низ патишта.

Со осигурувањето се покриени само штетите што се предизвикани за време на траењето на поплава или непосредно по повлекување на водата.

Со осигурувањето не се покриени штети настанати од:

1. габички поради влага;
2. излевање на водата од олуци и од цевки за одвод на дождовница;
3. поплавување со вода надојдена од септички јами.

Под висока висока вода во смисла на овие Услови се смета:

1. исклучива појава на невообичаен пораст на водостој;
2. подземна вода како последица на висока вода.

Обврската на осигурувачот за штети од висока и од подземна вода започнува со порастот на високата вода над однапред утврдените месечни коти на водостојот или протекот измерен според најблискиот поставен покажувач на водостојот. Нормален месечен водостој е оној највисок месечен водостој за последните 20 години што го покажува покажувачот на водостојот најблизок до осигурените предмети, со исклучок на особено високите водостои.

2. СЛЕГНУВАЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕ

За слегнување на земјиште во смисла на овие Услови се смета ненадејно вертикално движење на земјишната почва (улегнување) на која е изграден градежниот објект.

Со осигурувањето не се покриени:

1. трошоците за пополнување на слегнато земјиште;
2. штети настанати поради грешка во статичката пресметка;
3. штети настанати како последица на излевање на течности од инсталации и од цистерни;
4. штети настанати од слегнување на земјиштето поради дупки направени од човек;
5. штети настанати од земјотрес;
6. штети настанати од поплава, порој и висока вода.

3. СНЕЖНА ЛАВИНА

Под снежна лавина во смисла на овие Услови се смета снежна маса во движење што се отканала од планинските страни.

Со осигурувањето се опфатени и штети предизвикани од дејство на воздушниот притисок од снежната лавина.

4. ЗЕМЈОТРЕС

Под земјотрес во смисла на овие Услови се подразбира природна вибрација на земјата предизвикана од геофизички процеси под површината на земјата што ја надминуваат магнитудата од 3,5 по Рихтеровата скала, измерени во најблиската станица до епицентарот на земјотресот.

Максималниот лимит за надомест на штети од ризикот земјотрес според овие Услови е 40.000 евра во кој било случај, освен ако поинаку не се договори и наведе во полисата.

Сите штети предизвикани во период од 72 часа по земјотресот ќе бидат сметани за единствен штетен настан.

Пожар и експлозија како последица од земјотрес се покриени со овие Услови.

Со осигурувањето не се опфатени:

- 1) штети предизвикани од загадување поради испуштање или истечување на опасни материји и трошоците за расчистување;
- 2) штети предизвикани од подземни минирања;
- 3) трошоци за спасување и за расчистување;
- 4) згради што не се од масивна градежна категорија, вклучително и предметите во нив.

Ако поинаку не се договори, осигуреникот учествува во секоја штета со одбитна франшиза која задолжително се наведува во полисата за осигурување.

ОДРЕДБИ ЗА ШТЕТИ НА ОСИГУРЕН ИМОТ

ВРЕДНОСТ НА ОСИГУРЕНИОТ ИМОТ

Член 8

За станбени и за други градежни објекти вредноста на осигурениот имот е еднаква со градежната цена на нов објект од ист вид, големина и начин на градба според цените во местото каде што се наоѓа објектот, намалена за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања.

За подвижниот имот вредноста на осигурениот имот е еднаква со цената на ист таков нов имот, намалена за износот на пресметаната амортизација во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања.

Доколку не може да се обезбеди доказ за пресметка на амортизацијата на имотот, односно осигуреникот нема доказ за староста на подвижниот имот, ќе се смета дека вредноста на осигурениот имот е најмногу до 50% од цената на ист таков нов имот.

НАДОМЕСТ ОД ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 9

При настанување на осигурен случај, осигурувачот е должен да го надомести најнискиот од следните износи:

1. Кај станбени и други градежни објекти најнискиот износ од следните:

1.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот или уништен осигурен имот, намален за износот на пресметаната амортизација во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

1.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

1.3. вредноста на осигурениот имот.

2. Кај подвижниот имот најнискиот износ од следните:

2.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот или уништен осигурен имот, намален за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

2.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

2.3. вредноста на осигурениот имот.

Сумата на осигурување за сите предмети на осигурувањето ја одредува осигуреникот.

КЛАУЗУЛА ЗА ПОДОСИГУРУВАЊЕ

Член 10

Доколку се утврди дека на почетокот на односниот период на осигурување вредноста на осигурениот предмет била поголема од сумата на осигурување, износот на надоместот што го должи осигурувачот се намалува сразмерно.

ПОПУСТИ

Член 11

Доколку осигуреникот нема наплатено ниту една штета во текот на претходната осигурителна година, добива попуст од 5%. Овој попуст може да се повтори и во наредните години, така што износот на попустот се зголемува за 5% за секоја година во која не е наплатена штета, но најмногу до 25%.

Доколку осигуреникот наплатил штета во текот на претходната осигурителната година, го губи целиот попуст, освен ако не го заштити со доплата на премија од:

- 5% за попуст од 15%;
- 7,5% за попуст од 20%;
- 10% за попуст од 25%.

Горенаведената заштита на попусти важи доколку осигуреникот нема наплатено повеќе од две штети за три осигурителни години.

Глава II ПРОШИРЕНА ПОЛИСА

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 12

Предмет на осигурување со проширена полиса во смисла на овие Услови се:

1. Станбен објект - објект што се наоѓа на местото на осигурување наведено во полисата, вклучително и градежните објекти што се придружени кон него. Електричната, водоводната, вентилационата, канализационата и инсталацијата за централно греење на станбениот објект се негов составен дел.

Со осигурувањето не се покриени станбени објекти што се користат за деловни цели, освен за канцеларии, приватни училишта и ординации, за што се плаќа доплатак на премијата.

Со осигурувањето не е покриено земјиштето, па ниту тоа на кое е изграден станбениот објект.

Со осигурувањето не се покриени објекти чиј покрив е направен

од слама, трска, кал или од дрво.

2. Други градежни објекти - објекти што се наоѓаат на местото на осигурување физички раздвоени од станбениот објект, но само доколку се наведени во полисата и доколку се плати соодветна премија. Електричната, водоводната, канализационата и инсталацијата за централно греење на градежниот објект се нивен составен дел.

Не може да се осигуруваат објекти чиј покрив е направен од слама, трска, кал или од дрво.

Со осигурувањето не се покриени:

1. земјишта, па ниту тоа на кое е изграден станбениот објект;

2. градежни објекти што во целост или делумно се користат во деловни цели;

3. градежни објекти што се издадени на лица што не се потстанари на станбениот објект, освен ако не се користат како гаражи за автомобили.

3. Подвижен имот - работи во домаќинството што се наоѓаат во осигурениот објект, доколку се наведени во полисата (групно, специфицирано и слично) и доколку се плати соодветна премија.

Специјални ограничувања

За одреден дел од имотот при настанувањето на штета, обврската на осигурувачот е лимитирана со подолу искажаните специјални ограничувања. Износите над овие специјални ограничувања не се осигурени со оваа полиса.

Со овие ограничувања не се зголемува вкупната сума на осигурување на подвижниот имот. Специјалните ограничувања на секоја од подолу наведените категории се однесуваат на целиот осигурен имот што го поседува осигуреникот по секоја од категориите.

Со специјалните ограничувања, осигурувачот има обврска да надомести штета во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, и тоа:

1. до 250 евра за готови пари, вредносни хартии, златници, сребреници, монети, златни или сребрени лостови;

2. до 500 евра за накит, часовници, скапоцени и полускапоцени камења;

3. до 500 евра за други скапоцености, вазни, сребрени предмети, крзна, посребрени и позлатени предмети, слонова коска и предмети од слонова коска;

4. до 750 евра за уметнички слики и скулптури, ако не е поинаку договорено;

5. до 500 евра за оружје со уредна дозвола;

6. до 1.500 евра за пловила што се наоѓаат внатре во градежните објекти;

7. до 500 евра по поединечен предмет од следната опрема: телевизор, аудио и видеоопрема, алармен уред, компјутер и компјутерска опрема, доколку поинаку не е договорено;

8. до 100 евра за надворешни носачи на податоци за електронски апарати;

9. до 500 евра за лаптоп, таблет и мобилен телефон, вклучително и тие што се добиени со задолжување кај работодавецот;

10. до 500 евра за штети настанати надвор од местото на осигурување, на лаптоп, таблет и мобилен телефон, доколку ги користел осигуреникот или лицата што живеат во исто домаќинство со него.

11. до 500 евра за подвижен имот што се наоѓа во другите градежни објекти (објекти што се физички одвоени од станбениот објект);

12. до 750 евра за делот од обврските за кои осигуреникот сносва законска одговорност за штети настанати на заедничкиот имот, доколку осигурениот станбен објект се наоѓа во зграда со повеќе станбени објекти;

13. до 1.500 евра за трошоци за нужно сместување;

14. до 5.000 евра за штети настанати од ризикот провална кражба и разбојништво;

Со оваа полиса не се осигурени:

1. моторни возила и самоодни машини и сите нивни делови и имот чија основна намена е да се употребува во или со нив, освен колички за хендикепирани лица, а за кои не е потребна регистрација;

2. приколки и полуприколки;

3. имот што се користи во деловни цели, освен ако не е поинаку

договорено;

4. необработени скапоцени и полускапоцени камења;
5. сите видови животни;
6. имот на состанари или на потстанари;
7. имот што се издава надвор од местото на осигурување;
8. имот што посебно се наведува во полисата како неосигурен;
9. штети на осигурениот имот настанати надвор од местото на осигурување наведено во полисата, освен ако не е поинаку договорено;
10. имот што не е во сопственост на осигуреникот, а е земен под наем или на лизинг;

11. штети настанати при извршување на адаптации, реновирања, реконструкции, доградби или надградби на станбениот објект. Наведените работи се сметаат за зголемување на ризикот и по претходно писмено известување од страна на осигуреникот осигурувачот одлучува дали и осигурувањето важи во периодот на изведбата на работите и под кои услови.

ПОКРИТИЕ НА ТРОШОЦИ ЗА НУЖНО СМЕСТУВАЊЕ

Член 13

Доколку станбениот објект е оштетен од некој од осигурените ризици, така што во него не може да се живее, осигурувачот е должен:

1. да ги надомести трошоците за изнајмување на наместен станбен објект со слична големина, според цените во околината на местото на осигурување, **се** додека осигурениот објект не се оспособи за нормално живеење, но најмногу до сумата на осигурување искажана во полисата за ова покритие, или

2. да ги надомести трошоците за преселба на осигуреникот (на неговиот имот) доколку осигуреникот реши трајно да се исели од местото на осигурување во друго место на територијата на Република Македонија, и тоа најмногу до сумата на осигурување искажана во полисата за ова покритие.

ПОКРИТИЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ТРОШОЦИ

Член 14

Со оваа полиса за осигурување се покриени трошоците за расчистување на оштетениот или на уништениот осигурен имот што евентуално би ги имал осигуреникот при настанување на осигурен случај. Во овие трошоци спаѓаат и трошоците за пренесување на оштетениот или на уништениот осигурен имот до најблиското место за нивно отпремување. Вкупниот износ на трошоците за расчистување е ограничен до 3% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

Со оваа полиса за осигурување се покриени трошоците што евентуално би ги направил осигуреникот при настанување на осигурен случај, а за преземени мерки за намалување или за отстранување на штетата. Овие трошоци се надоместуваат дури и тогаш кога овие мерки не биле успешни. Вкупниот износ на овие трошоци е ограничен до 3% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

Вкупниот надомест за трошоците од ставовите 1 и 2 на ова покритие, заедно со пресметаната отштета, не може да го надмине понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно. За надоместот на трошоците од ставовите 1 и 2 важи клаузулата за подосигурување.

Со оваа полиса не се покриени евентуалните трошоци настани поради интервенции на организации чија должност е да даваат помош бесплатно.

ПОСЕБНО ПРОШИРУВАЊЕ НА ПОКРИТИЕТО ЗА СТАКЛО ОД КРШЕЊЕ

Член 15

Доколку посебно се договори и се плати дополнителна премија, со оваа полиса се покриени и трошоците за замена на прозорски стакла и на стакла на врати.

Овие трошоци се надоместуваат во случај на штети настанати од која било причина, освен штети намерно причинети од страна

на осигуреникот или од друг член на неговото семејство или лице што живее во осигурениот станбен објект.

Осигурувачот ќе ги надомести и трошоците за симнување и за повторно мesteње на предметите што пречат при поставувањето нови стакла (заштитни решетки, засолништа од сонце, монтирање на скелиња и др.).

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ И ОБЕМ НА ПОКРИТИЕ

Член 16

Со овие Услови се осигурени следните ризици:

1. ПОЖАР

За пожар во смисла на овие Услови се смета оган појавен надвор од определено огниште или оган што го напуштил ова место и е способен понатаму да се развива со сопствена сила.

Не се смета дека настапил пожар и осигурувачот нема обврска да плати надоместок ако осигурениот предмет е уништен или оштетен:

1. поради изложување на оган или на топлина заради обработка или за други цели (при пеглање, сушење, пржење, печење, загревање, чадење и слично) или поради паѓање или фрлање на предмет во огниште (печка, шпорет и сл.) или врз него;

2. со осмадување (подгорување и прегорување), опрлување или запалување од цигари, жар, светилка, печка и слично;

3. поради вриење, затоплување, варење, чадење и сл.

Осигурувањето не покрива штети на оџаци што настануваат во врска со вршењето на нивната функција.

2. ГРОМ

Со осигурување се покриени штети што громот ги предизвикал на осигурените предмети со дејство на силата или на топлината, како и штетите од удар на предмети соборени од громот.

Со осигурувањето не се опфатени:

1. штети на осигурените електрични апарати и електрични водови настанати поради дејство на електричната енергија од пренапон или загревање поради преоптоварување и атмосферски влијанија (статички оптоварувања, индукција поради атмосферско празнење и слични појави), и

2. штети предизвикани со пренесување на електрична енергија преку водови како последица на удар на гром, како и штети на заштитни осигурувачи од кој било вид, заштитни прекинувачи, одводници на пренапон, громобрани и слични уреди, настанати при вршење на нивната нормална функција.

3. ЕКСПЛОЗИЈА

Експлозија во смисла на овие Услови е ненадејно појавување сила заснована на стремезот на пареа или на гасови за проширување, со исклучок на експлозија од нуклеарна енергија.

Експлозија на садови под притисок (казани, цевки и слично) постои само тогаш кога сидовите на садот во толкава мера се искинати што се јавува моментално изедначување на внатрешниот и надворешниот притисок.

Со осигурувањето не се опфатени штети:

1. поради минирања извршени од осигуреникот или поради дозволени минирања извршени од трети лица;

2. настанати како последица одкакво било експлозивно тело, направа или уред (бомба, мина, експлозив, муниција);

3. настанати поради издувување на експлозивни гасови од печки и од слични уреди;

4. поради експлозија од биолошки карактер;

5. поради пробивање на звучен ѕид; и

6. поради експлозија што настанува во садовите под притисок (котли, цевки и слично) поради дотраеност, истрошеност или прекумерна наслага на рѓа, бигор или талог на осигурените предмети, но се надоместува штетата на другите предмети во врска со настанатата експлозија.

4. ЛУЊА

Под луња во смисла на овие Услови се смета ветер со брзина поголема од 62 км на час (јачина на 8 степени по Бофоровата скала). Се смета дека дувал ветер со оваа брзина доколку во околината на местото на осигурување ветерот кршел гранки и стебла или оштетил добродржувани објекти.

Во случај на сомневање, осигуреникот мора да ја докаже брзината на ветерот со извештај од Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

Штети од луња се опфатени со ова осигурување само ако се предизвикани со механичко оштетување на осигурените предмети:

1. со непосредно дејство на луњата;
2. со директен удар од соборените или од носените предмети од луњата.

Со осигурување од луња не се опфатени штети:

1. на имотот што се наоѓа внатре во градежните објекти, а кои се настанати од дожд, снег, песок или од прав, освен ако директната сила на ветерот или на градот претходно не направила отвори на градежниот објект и потоа дождот, снегот, песокот или правта навлегле низ тие отвори;
2. на имотот што не се наоѓа во затворени градежни објекти;
3. до пропишаната тежина на снег нанесена со ветар како што е дефиниран ветерот во дефиницијата за луња од овој член;
4. на градежен објект што не бил изграден според вообичаениот начин на градење во тоа место или што слабо е одржуван или е дотраен.

5. ГРАД

Со осигурување се покриени штети од уништување, односно оштетување на осигурените предмети што ги предизвикал градот со својот удар. Опфатени се и штети од навлегување на град и на дожд низ отвори настанати од паѓање на град.

Со осигурување не се опфатени штети на малтерот на фасадите што се недоволно/лошо одржувани или дотраени.

6. МАНИФЕСТАЦИЈА И ДЕМОСТРАЦИЈА

Под манифестација и демонстрација во смисла на овие Услови се смета организирано или спонтано јавно покажување на нерасположение од група граѓани.

Се смета дека настапил осигурен случај манифестација или демонстрација ако осигурениот предмет е уништен на кој било начин при дејствување на манифестантите, односно демонстрантите (рушење, демолирање, разбивање, палење и др.).

7. ЛЕТАЛА

Со осигурувањето се покриени штети настанати при паѓање на воздушно летало или на делови од леталото врз осигурениот имот.

Осигурувањето ги покрива и штетите настанати од објекти испаднати од леталата.

8. УДАР НА ВОЗИЛА

Со осигурувањето се покриени штети настанати на осигурениот имот од удар на возила, освен од возила што се управувани од осигуреникот или од лица што живеат во исто домаќинство со него.

9. ВАНДАЛИЗАМ

Со осигурувањето се покриени штети настанати на осигурениот имот од страна на трети лица, со зла намера.

Во секој осигурен случај осигуреникот учествува со франшиза од 100 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија.

10. ПРОВАЛНА КРАЖБА И РАЗБОЈНИШТВО

За провална кражба во смисла на овие Услови се смета ако нејзиниот извршител:

1. провали во простории во кои се наоѓаат осигурените предмети (место на осигурувањето) со разбивање или со кршење врати и прозорци или со провалување на тавани, сидови и на подови;
2. го отвори местото на осигурување со лажен клуч или со некое друго средство што не е наменето за редовно отворање, а притоа не е оставена трага врз основа на која може со сигурност да се утврди провала во смисла на кривичноправен доказ;
3. провали во заклучено сместувалиште во кое се наоѓаат осигурените предмети, ако до сместувалиштето дошол на еден од начините што по одредбите од овој член се оквалификувани како провална кражба;
4. го отвори местото на осигурување или сместувалиштето со вистински клучеви или со нивни дуплици, доколку до клучевите дошол со едно од дејствата наведени во точките 1, 2, 3 и 5 од овој став, или со разбојништво, или со измама на малолетен член од домаќинството;

5. влезе во местото на осигурувањето преку отвор што не е за тоа определен согледувајќи пречки што оневозможуваат влегување.

Од ризикот провална кражба предметите се осигурени само додека се наоѓаат во затворени и заклучени простории, односно во заклучени сместувалишта наведени во полисата.

Со оваа полиса не се осигурува:

1. снемвање или исчезнување на осигурениот имот;
2. извршување на провалната кражба или соучество во неа од страна на осигуреникот или од страна на лице што живее во исто домаќинство со осигуреникот;
3. извршување на провална кражба со влегување преку отворен прозорец или балконска врата што се наоѓаат на висина помала од 3 м сметано од земјата до долниот раб на прозорецот или балконот;
4. имот што се наоѓа надвор од затворените градежни објекти, освен од разбојништво.

Под разбојништво се смета одземање на осигурениот имот со примена на сила или со застрашување по животот или здравјето на осигуреникот, како и животот или здравјето на лице што живее во исто домаќинство со осигуреникот.

11. ИЗЛЕВАЊЕ НА ВОДА ОД ИНСТАЛАЦИИ ВО СТАНБЕНИ ОБЈЕКТИ

За излевање на вода во смисла на овие Услови се смета:

1. неочекувано излевање на вода од водоводни и од одводни (канализациски) инсталации, како и од уреди за греење со топла вода и за парно греење и од други уреди и апарати што се приклучени на водоводната мрежа поради оштетување (кршење, прскање или откажување на уредите за управување и сигурност) на тие уреди и апарати.

Под инсталација на соодветниот објект се смета сè до приклучокот на надворешната мрежа (пример: шахта, хидрофор, потстаница за топла вода).

2. неочекувано избивање на пара од уредите за топла вода или за парно греење.

Осигуреникот е должен да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз.

Со овој ризик се покриени и штетите на инсталациите од кои водата се излеала, но само до износ од 50 евра во денарска противвредност сметано според средниот курс на Народна банка на РМ на денот на штетата. До тој износ се плаќаат штети на водоводни, канализациски цевки, топловодни и цевки за климатизација, колена, вентили, панцир црева, бојлери и сл.

Со овој ризик се покриени и штети настанати од излевање на вода од олуди и од цевки за одвод на дождовница, како последица од неочекувано и ненадејно паѓање на големи количини атмосферски води, топење на снег и мраз, но само до износ од 150 евра во денарска противвредност, сметано според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, на денот на настанување на штетата.

Со овој ризик не се покриени штети настанати:

1. од излевање на вода од отворени славини;
2. од габички поради влага;
3. од слегнување на земјиште како последица на излевање на вода од инсталациите во станбените објекти;
4. поради мраз, освен ако не се преземени мерки за заштита од мраз:

4.1.1. затоплување на станбениот објект, или

4.1.2. затворање на доводот на водата и нејзино испуштање од системот.

5. поради дотраеност, истрошеност и корозија;

6. настанати како последица на повреда на должноста на осигуреникот да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз;

7. од излевање на вода од надворешна инсталација (улична и слично).

ДОПОЛНИТЕЛНИ РИЗИЦИ**Член 17**

Доколку осигуреникот дополнително договори и плати дополнителна премија за секој ризик поединечно, со осигурувањето може да бидат покриени и следните ризици:

1. ПОПЛАВА, ПОРОЈ И ВИСОКА ВОДА

За поплава во смисла на овие Услови се смета стихийно и неочекувано поплавување на теренот од постојани води (реки и езера) поради тоа што водата се излеала од коритото или го провалила одбранбениот насип или браната, излевање на вода поради вонреден висок прилив и високи бранови со необична јачина и надроаѓање на вода од вештачки езера.

За поплава се смета и неочекуваното поплавување на терен поради нагло образување на големо количество водна маса што настанала како последица на провала на облак (пороен дожд).

Под порој се смета стихийно неочекувано поплавување на терен со водна маса што се образува на низбрдни терени поради силни атмосферски врнежи и се слева низ улици и низ патишта.

Со осигурувањето се покриени само штетите што се предизвикани за време на траењето на поплавата или непосредно по повлекувањето на водата.

Со осигурувањето не се покриени штети настанати од:

1. габички поради влага;
2. излевање на водата од олуци и од цевки за одвод на дождовница;

3. поплавување со вода надројдена од септички јами.

Под висока висока вода во смисла на овие Услови се смета:

1. исклучива појава на невообичаен пораст на водостој;
2. подземна вода како последица на висока вода.

Обврската на осигурувачот за штети од висока вода и од подземна вода започнува со порастот на високата вода над однапред утврдените месечни коти на водостојот или протект измерен според најблискиот поставен покажувач на водостојот. Нормален месечен водостој е оној највисок месечен водостој за последните 20 години што го покажува покажувачот на водостојот најблизок до осигурените предмети, со исклучок на особено високите водостои.

2. СЛЕГНУВАЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕ

За слегнување на земјиште во смисла на овие Услови се смета ненадејно вертикално движење на земјишната почва (улегнување) на која е изграден градежниот објект.

Со осигурувањето не се покриени:

1. трошоците за пополнување на слегнато земјиште;
2. штети настанати поради грешка во статичката пресметка;
3. штети настанати како последица на излевање на течности од инсталации и од цистерни;
4. штети настанати од слегнување на земјиштето поради дупки направени од човек;
5. штети настанати од земјотрес;
6. штети настанати од поплава, порој и висока вода.

3. СНЕЖНА ЛАВИНА

Под снежна лавина во смисла на овие Услови се смета снежна маса во движење што се откинала од планинските страни.

Со осигурувањето се опфатени и штети предизвикани од дејство на воздушниот притисок од снежната лавина.

4. ЗЕМЈОТРЕС

Под земјотрес во смисла на овие Услови се подразбира природна вибрација на земјата предизвикана од геофизички процеси под површината на земјата што ја надминуваат магнитудата од 3,5 степени по Рихтеровата скала, измерени во најблиската станица до епицентарот на земјотресот.

Максималниот лимит за надомест на штети од ризикот земјотрес според овие Услови е 50.000 евра во кој било случај, освен ако поинаку не се договори и наведе во полисата за осигурување.

Сите штети предизвикани во период од 72 часа по земјотресот ќе бидат сметани за единствен штетен настан.

Пожар и експлозија како последица од земјотрес се покриени со овие Услови.

Со осигурувањето не се опфатени:

1. штети предизвикани од загадување поради испуштање или истечување на опасни материји и трошоците за расчистување;

2. штети предизвикани од подземни минирања;

3. трошоци за спасување и за расчистување;

4. згради што не се од масивна градежна категорија, вклучително и предметите во нив.

Ако поинаку не се договори, осигуреникот учествува во секоја штета со одбитна франшиза која задолжително се наведува во полисата за осигурување.

ОДРЕДБИ ЗА ШТЕТИ НА ОСИГУРЕН ИМОТ**ВРЕДНОСТ НА ОСИГУРЕНИОТ ИМОТ****Член 18**

За станбени објекти од масивна градежна категорија, вредноста на осигурениот имот е еднаква со градежната цена на нов станбен објект од ист вид, големина и начин на градба според цените во местото каде што се наоѓа објектот.

За сите други станбени и градежни објекти, вредноста на осигурениот имот е еднаква со градежната цена на нов објект од ист вид, големина и начин на градба според цените во местото каде што се наоѓа објектот, намалена за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања.

За подвижниот имот вредноста на осигурениот имот е еднаква со цената на ист таков нов имот, намалена за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања.

Доколку не може да се обезбеди доказ за пресметка на амортизација на имотот, односно нема доказ за староста на подвижниот имот, ќе се смета дека вредноста на осигурениот имот е најмногу до 50% од цената на ист таков нов имот.

НАДОМЕСТ ОД ОСИГУРУВАЊЕТО**Член 19**

При осигурен случај, осигурувачот е должен да го надомести најнискиот од следните износи:

1. Кај станбени објекти од масивна категорија, најнискиот износ од следните:

- 1.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот осигурен имот, доколку повторната изградба, поправка или замена на оштетениот имот осигуреникот ја започне во рок од 6 месеци сметано од денот на настанување на штетата и ја заврши во разумен рок. Во секој друг случај осигурувачот е должен да го надомести износот за повторна изградба, поправка или замена на оштетениот имот намален за пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

- 1.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

- 1.3. вредноста на осигурениот имот.

2. Кај сите други станбени и градежни објекти најнискиот износ од следните:

- 2.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот или уништен осигурен имот, намален за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

- 2.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;
2.3. вредноста на осигурениот имот.

3. Кај подвижниот имот најнискиот износ од следните:

3.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот или уништен осигурен имот, намален за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

- 3.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;
3.3. вредноста на осигурениот имот.

Сумата на осигурување за сите предмети на осигурувањето ја одредува осигуреникот.

КЛАУЗУЛА ЗА ПОДОСИГУРУВАЊЕ

Член 20

Доколку се утврди дека на почетокот на односниот период на осигурување вредноста на осигурениот предмет била поголема од сумата на осигурување, износот на надоместот што го должи осигурувачот се намалува сразмерно.

ПОПУСТИ

Член 21

Доколку осигуреникот нема наплатено ниту една штета во текот на претходната осигурителна година, добива попуст од 5%. Овој попуст може да се повтори и во наредните години, така што износот на попустот се зголемува по 5% за секоја година во која не е наплатена штета, но најмногу до 25%.

Доколку осигуреникот наплатил штета во текот на претходната осигурителна година, го губи целиот попуст, освен ако не го заштити со доплата на премија од:

- 5% за попуст од 15%;
- 7,5% за попуст од 20%;
- 10% за попуст од 25%.

Горенаведената заштита на попустите важи доколку осигуреникот нема наплатено повеќе од две штети за три осигурителни години.

Глава III ПРОШИРЕНА ПЛУС ПОЛИСА

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 22

Предмет на осигурување со проширена полиса во смисла на овие Услови се:

1. Станбен објект - објект што се наоѓа на местото на осигурување наведено во полисата, вклучително и градежните објекти што се придружени кон него. Електричната, водоводната, вентилационата, канализационата и инсталацијата за централно греење на станбениот објект се негов составен дел.

Со осигурувањето не се покриени станбени објекти што се користат за деловни цели, освен за канцеларии, приватни училишта и ординации, за што се плаќа доплата кон премијата.

Со осигурувањето не е покриено земјиштето, па ниту тоа на кое е изграден станбениот објект. Со осигурувањето не се покриени објекти чиј покрив е направен од слама, трска, кал или од дрво.

2. Други градежни објекти - објекти што се наоѓаат на местото на осигурување физички раздвоени од станбениот објект, но само доколку се наведени во полисата и доколку се плати соодветна премија. Електричната, водоводната, канализационата и инсталацијата за централно греење на градежниот објект се нивен составен дел.

Не може да се осигураат објекти чиј покрив е направен од слама, трска, кал или од дрво.

Со осигурувањето не се покриени:

1. земјишта, па ниту тоа на кое е изграден станбениот објект;

2. градежни објекти што во целост или делумно се користат во деловни цели;

3. градежни објекти што се издадени на лица што не се потстанари на станбениот објект, освен ако не се користат како гаражи за автомобили.

3. Подвижен имот - работи во домаќинството што се наоѓаат во осигурениот објект, доколку се наведени во полисата (групно, специфицирано и слично) и доколку се плати соодветна премија.

Специјални ограничувања

За одреден дел од имотот при настанувањето на штета, обврската на осигурувачот е лимитирана со подолу искажаните специјални ограничувања. Износите над овие специјални ограничувања не се осигурени со оваа полиса.

Со овие ограничувања не се зголемува вкупната сума на осигурување на подвижниот имот. Специјалните ограничувања на секоја од подолу наведените категории се однесуваат на целиот осигурен имот што го поседува осигуреникот по секоја од категориите.

Со специјалните ограничувања, осигурувачот има обврска да надомести штета во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, и тоа:

1. до 750 евра за готови пари, вредносни хартии, златници, сребреници, монети, златни или сребрени лостови;
2. до 1.000 евра за накит, часовници, скапоцени и полускапоцени камења;
3. до 1.000 евра за други скапоцености, вазни, сребрени предмети, крзна, посребрени и позлатени предмети, слоновна коска и предмети од слоновна коска;
4. до 1.000 евра за уметнички слики и скулптури, ако не е поинаку договорено;
5. до 500 евра за оружје со уредна дозвола;
6. до 1.500 евра за пловила што се наоѓаат внатре во градежните објекти;
7. до 750 евра по поединечен предмет од следната опрема: телевизор, аудио и видеоопрема, алармен уред, компјутер и компјутерска опрема, доколку поинаку не е договорено;
8. до 100 евра за надворешни носачи на податоци за електронски апарати;
9. до 500 евра за лаптоп, таблет и мобилен телефон, вклучително и тие што се добиени со задолжување кај работодавецот;
10. до 500 евра за штети настанати надвор од местото на осигурување, на лаптоп, таблет и мобилен телефон, доколку ги користел осигуреникот или лицата што живеат во исто домаќинство со него.

11. до 500 евра за подвижен имот што се наоѓа во другите градежни објекти (објекти што се физички одвоени од станбениот објект);

12. до 750 евра за делот од обврските за кои осигуреникот сноси законска одговорност за штети настанати на заедничкиот имот, доколку осигурениот станбен објект се наоѓа во зграда со повеќе станбени објекти;

13. до 1.500 евра за трошоци за нужно сместување;

14. до 7.500 евра за штети настанати од ризикот провална кражба и разбојништво;

Со оваа полиса не се осигурени:

1. моторни возила и самоодни машини и сите нивни делови и имот чија основна намена е да се употребува во или со нив, освен колички за хендикепирани лица, а за кои не е потребна регистрација;
2. приколки и полуприколки;
3. имот што се користи во деловни цели, освен ако не е поинаку договорено;
4. необработени скапоцени и полускапоцени камења;
5. сите видови животни;
6. имот на состанари или на потстанари;
7. имот што се издава надвор од местото на осигурување;
8. имот што посебно се наведува во полисата како неосигурен;
9. штети на осигурениот имот настанати надвор од местото на осигурување наведено во полисата, освен ако не е поинаку договорено;
10. имот што не е во сопственост на осигуреникот, а е земен под наем или на лизинг;

11. штети настанати при извршување на адаптации, реновирања, реконструкции, доградби или надградби на станбениот објект. Наведените работи се сметаат за зголемување на ризикот и по претходно писмено известување од страна на осигуреникот осигурувачот одлучува дали и осигурувањето важи во периодот на изведбата на работите и под кои услови.

ПОКРИТИЕ НА ТРОШОЦИ ЗА НУЖНО СМЕСТУВАЊЕ

Член 23

Доколку станбениот објект е оштетен од некој од осигурените ризици, така што во него не може да се живее, осигурувачот е должен:

1. да ги надомести трошоците за изнајмување на наместен станбен објект со слична големина, според цените во околината на местото на осигурување, се додека осигурениот објект не се оспособи за нормално живеење, но најмногу до сумата на осигурување искажана во полисата за ова покритие, или

2. да ги надомести трошоците за преселба на осигуреникот (на неговиот имот) доколку осигуреникот реши трајно да се исели од местото на осигурување во друго место на територијата на Република Македонија, и тоа најмногу до сумата на осигурување искажана во полисата за ова покритие.

ПОКРИТИЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ТРОШОЦИ

Член 24

Со оваа полиса за осигурување се покриени трошоците за расчистување на оштетениот или на уништениот осигурен имот што евентуално би ги имал осигуреникот при настанување на осигурен случај. Во овие трошоци спаѓаат и трошоците за пренесување на оштетениот или на уништениот осигурен имот до најблиското место за нивно отпремување. Вкупниот износ на трошоците за расчистување е ограничен до 3% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

Со оваа полиса за осигурување се покриени трошоците што евентуално би ги направил осигуреникот при настанување на осигурен случај, а за преземени мерки за намалување или за отстранување на штетата. Овие трошоци се надоместуваат дури и тогаш кога овие мерки не биле успешни. Вкупниот износ на овие трошоци е ограничен до 3% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

Вкупниот надомест за трошоците од ставовите 1 и 2 на ова покритие, заедно со пресметаната отштета, не може да го надмине понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

За надоместот на трошоците од ставовите 1 и 2 важи клаузулата за подосигурување.

Со оваа полиса не се покриени евентуалните трошоци настанати поради интервенции на организации чија должност е да даваат помош бесплатно.

ПОСЕБНО ПРОШИРУВАЊЕ НА ПОКРИТИЕТО ЗА СТАКЛО ОД КРШЕЊЕ

Член 25

Доколку посебно се договори и се плати дополнителна премия, со оваа полиса се покриени и трошоците за замена на прозорски стакла и на стакла на врати.

Овие трошоци се надоместуваат во случај на штети настанати од која било причина, освен штети намерно причинети од страна на осигуреникот или од друг член на неговото семејство или лице што живее во осигурениот станбен објект.

Осигурувачот ќе ги надомести и трошоците за симнување и за повторно местеење на предметите што пречат при поставувањето нови стакла (заштитни решетки, засолништа од сонце, монтирање на скелиња и др.).

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ И ОБЕМ НА ПОКРИТИЕ

Член 26

Со овие Услови се осигурени следните ризици:

1. ПОЖАР

За пожар во смисла на овие Услови се смета оган појавен надвор од определено огниште или оган што го напуштил ова место и е способен понатаму да се развива со сопствена сила.

Не се смета дека настапил пожар и осигурувачот нема обврска да плати надоместок ако осигурениот предмет е уништен или оштетен:

1. поради изложување на оган или на топлина заради обработка или за други цели (при пеглање, сушење, пржење, печење, загревање, чадење и слично) или поради паѓање или фрлање на предмет во огниште (печка, шпорет и сл.) или врз него;

2. со осмадување (подгорување и прегорување), опрлување или запалување од цигари, жар, светилка, печка и слично;

3. поради вриење, затоплување, варење, чадење и сл.

Осигурувањето не покрива штети на оџаци што настануваат во врска со вршењето на нивната функција.

2. ГРОМ

Со осигурување се покриени штети што громот ги предизвикал на осигурените предмети со дејство на силата или на топлината, како и штетите од удар на предмети соборени од громот.

Со осигурувањето не се опфатени:

1. штети на осигурените електрични апарати и електрични водови настанати поради дејство на електричната енергија од пренапон или загревање поради преоптоварување и атмосферски влијанија (статички оптоварувања, индукција поради атмосферско празнење и слични појави), и

2. штети предизвикани со пренесување на електрична енергија преку водови како последица на удар на гром, како и штети на заштитни осигурувачи од кој било вид, заштитни прекинувачи, одводници на пренапон, громобрани и слични уреди, настанати при вршење на нивната нормална функција.

3. ЕКСПЛОЗИЈА

Експлозија во смисла на овие Услови е ненадејно појавување сила заснована на стремежот на пареа или на гасови за проширување, со исклучок на експлозија од нуклеарна енергија.

Експлозија на садови под притисок (казани, цевки и слично) постои само тогаш кога сидовите на садот во толкава мера се искинати што се јавува моментално изедначување на внатрешниот и надворешниот притисок.

Со осигурувањето не се опфатени штети:

1. поради минирања извршени од осигуреникот или поради дозволени минирања извршени од трети лица;

2. настанати како последица одкако било експлозивно тело, направа или уред (бомба, мина, експлозив, муниција);

3. настанати поради издувување на експлозивни гасови од печки и од слични уреди;

4. поради експлозија од биолошки карактер;

5. поради пробивање на звучен ѕид; и

6. поради експлозија што настанува во садовите под притисок (котли, цевки и слично) поради дотраеност, истрошеност или прекумерна наслага на рѓа, бигор или талог на осигурените предмети, но се надоместува штетата на другите предмети во врска со настанатата експлозија.

4. ЛУЊА

Под луња во смисла на овие Услови се смета ветер со брзина поголема од 62 км на час (јачина на 8 степени по Бофоровата скала). Се смета дека дувал ветер со оваа брзина доколку во околината на местото на осигурување ветерот кршел гранки и стебла или оштетил доброодржувани објекти.

Во случај на сомневање, осигуреникот мора да ја докаже брзината на ветерот со извештај од Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

Штети од луња се опфатени со ова осигурување само ако се предизвикани со механичко оштетување на осигурените предмети:

1. со непосредно дејство на луњата;

2. со директен удар од соборените или од носените предмети

од луњата.

Со осигурување од луња не се опфатени штети:

1. на имотот што се наоѓа внатре во градежните објекти, а кои се настанати од дожд, снег, песок или од прав, освен ако директната сила на ветерот или на градот претходно не направила отвори на градежниот објект и потоа дождот, снегот, песокот или правта навлегле низ тие отвори;

2. на имотот што не се наоѓа во затворени градежни објекти;

3. до пропишаната тежина на снег нанесена со ветар како што е дефиниран ветерот во дефиницијата за луња од овој член;

4. на градежен објект што не бил изграден според вообичаениот начин на градење во тоа место или што слабо е одржуван или е дотраен.

5. ГРАД

Со осигурување се покриени штети од уништување, односно оштетување на осигурените предмети што ги предизвикал градот со својот удар. Опфатени се и штети од навлегување на град и на дожд низ отвори настанати од паѓање на град.

Со осигурување не се опфатени штети на малтерот на фасадата што се недоволно/лошо одржувани или дотраени.

6. МРАЗ

Под мраз во смисла на овие услови се смета замрзнувањето на водата или други течности во водоводни, одводни (канализациски) инсталации и инсталации за греење и ладење, при надворешна температура под -5 °C, три последователни дена. Температурата се докажува со извештај од Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

Со овој ризик се опфатени штетите на самите инсталации и штетите од излевање на вода како последица на топењето на мразот во инсталациите и оштетувањето на инсталациите.

Под инсталација на соодветниот објект се смета се до приклучокот на надворешната мрежа (пример: шахта, хидрофор, потстанција за топла вода).

Осигуреникот е должен да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита.

7. МАНИФЕСТАЦИЈА И ДЕМОСТРАЦИЈА

Под манифестација и демонстрација во смисла на овие Услови се смета организирано или спонтано јавно покажување на нерасположение од група граѓани.

Се смета дека настапил осигурен случај манифестација или демонстрација ако осигурениот предмет е уништен на кој било начин при дејствување на манифестантите, односно демонстрантите (рушење, демолирање, разбивање, палење и др.).

8. ЛЕТАЛА

Со осигурувањето се покриени штети настанати при паѓање на воздушно летало или на делови од леталото врз осигурениот имот.

Осигурувањето ги покрива и штетите настанати од објекти испаднати од леталата.

9. УДАР НА ВОЗИЛА

Со осигурувањето се покриени штети настанати на осигурениот имот од удар на возила, освен од возила што се управувани од осигуреникот или од лица што живеат во исто домаќинство со него.

10. ВАНДАЛИЗАМ

Со осигурувањето се покриени штети настанати на осигурениот имот од страна на трети лица, со зла намера.

Во секој осигурен случај осигуреникот учествува со франшиза од 100 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија.

11. ПРОВАЛНА КРАЖБА И РАЗБОЈНИШТВО

За провална кражба во смисла на овие Услови се смета ако нејзиниот извршител:

1. провали во простории во кои се наоѓаат осигурените предмети (место на осигурувањето) со разбивање или со кршење врати и прозорци или со провалување на тавани, сидови и на подови;

2. го отвори местото на осигурување со лажен клуч или со некое друго средство што не е наменето за редовно отворање, а притоа не е оставена трага врз основа на која може со сигурност да се утврди провала во смисла на кривичноправен доказ;

3. провали во заклучено сместувалиште во кое се наоѓаат осигу-

рените предмети, ако до сместувалиштето дошол на еден од начините што по одредбите од овој член се оквалификувани како провална кражба;

4. го отвори местото на осигурување или сместувалиштето со вистински клучеви или со нивни дупликации, доколку до клучевите дошол со едно од дејствата наведени во точките 1, 2, 3 и 5 од овој став, или со разбојништво, или со измама на малолетен член од домаќинството;

5. влезе во местото на осигурувањето преку отвор што не е за тоа определен согледувајќи пречки што оневозможуваат влегување. Од ризикот провална кражба предметите се осигурени само додека се наоѓаат во затворени и заклучени простории, односно во заклучени сместувалишта наведени во полисата.

Со оваа полиса не се осигурува:

1. снемвање или исчезнување на осигурениот имот;

2. извршување на провалната кражба или соучество во неа од страна на осигуреникот или од страна на лице што живее во исто домаќинство со осигуреникот;

3. извршување на провална кражба со влегување преку отворен прозорец или балконска врата што се наоѓаат на висина помала од 3 м сметано од земјата до долниот раб на прозорецот или балконот;

4. имот што се наоѓа надвор од затворените градежни објекти, освен од разбојништво. Под разбојништво се смета одземање на осигурениот имот со примена на сила или со застрашување по животот или здравјето на осигуреникот, како и животот или здравјето на лице што живее во исто домаќинство со осигуреникот.

12. ИЗЛЕВАЊЕ НА ВОДА ОД ИНСТАЛАЦИИ ВО СТАНБЕНИ ОБЈЕКТИ

За излевање на вода во смисла на овие Услови се смета:

1. неочекувано излевање на вода од водоводни и од одводни (канализациски) инсталации, како и од уреди за греење со топла вода и за парно греење и од други уреди и апарати што се приклучени на водоводната мрежа поради оштетување (кршење, прскање или откажување на уредите за управување и сигурност) на тие уреди и апарати.

Под инсталација на соодветниот објект се смета сè до приклучокот на надворешната мрежа (пример: шахта, хидрофор, потстанција за топла вода).

2. неочекувано избивање на пареа од уредите за топла вода или за парно греење.

Осигуреникот е должен да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз.

Штетите на инсталациите од кои водата се излеала, се покриени со овој ризик до износ од 50 евра во денарска противвредност сметано според средниот курс на Народна банка на РМ на денот на штетата. До тој износ се плаќаат штети на водоводни, канализациски цевки, топловодни и цевки за климатизација, колена, вентили, панцир црева, бојлери и сл.

Со овој ризик се покриени и штети настанати од излевање на вода од олуци и од цевки за одвод на дождовница, како последица од неочекувано и ненадејно паѓање на големи количини атмосферски води, топење на снег и мраз, но само до износ од 150 евра во денарска противвредност, сметано според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, на денот на настанување на штетата.

Со овој ризик не се покриени штети настанати:

1. од излевање на вода од отворени славини;

2. од габички поради влага;

3. од слегнување на земјиште како последица на излевање на вода од инсталациите во станбените објекти;

4. поради дотраеност, истрошеност и корозија;

5. настанати како последица на повреда на должноста на осигуреникот да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз;

6. од излевање на вода од надворешна инсталација (улична и слично).

ДОПОЛНИТЕЛНИ РИЗИЦИ**Член 27**

Доколку осигуреникот дополнително договори и плати дополнителна премија за секој ризик поединечно, со осигурувањето може да бидат покриени и следните ризици:

1. ПОПЛАВА, ПОРОЈ И ВИСОКА ВОДА

За поплава во смисла на овие Услови се смета стихийно и неочекувано поплавување на теренот од постојани води (реки и езера) поради тоа што водата се излеала од коритото или го провалила одбранбениот насип или браната, излевање на вода поради вонреден висок прилив и високи бранови со необична јачина и надоаѓање на вода од вештачки езера.

За поплава се смета и неочекуваното поплавување на терен поради нагло образување на големо количество водна маса што настанала како последица на провала на облак (пороен дожд).

Под порој се смета стихийно неочекувано поплавување на терен со водна маса што се образува на низбрдни терени поради силни атмосферски врнежи и се слева низ улици и низ патишта.

Со осигурувањето се покриени само штетите што се предизвикани за време на траењето на поплавата или непосредно по повлекувањето на водата.

Со осигурувањето не се покриени штети настанати од:

1. габички поради влага;
2. излевање на водата од олуци и од цевки за одвод на дождовница;

3. поплавување со вода надојдена од септички јами.

Под висока висока вода во смисла на овие Услови се смета:

1. исклучива појава на невообичаен пораст на водостој;
2. подземна вода како последица на висока вода.

Обврската на осигурувачот за штети од висока вода и од подземна вода започнува со порастот на високата вода над однапред утврдените месечни коти на водостојот или протект измерен според најблискиот поставен покажувач на водостојот. Нормален месечен водостој е оној највисок месечен водостој за последните 20 години што го покажува покажувачот на водостојот најблизо до осигурените предмети, со исклучок на особено високите водостои.

2. СЛЕГНУВАЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕ

За слегнување на земјиште во смисла на овие Услови се смета ненадејно вертикално движење на земјишната почва (улегнување) на која е изграден градежниот објект.

Со осигурувањето не се покриени:

1. трошоците за пополнување на слегнато земјиште;
2. штети настанати поради грешка во статичката пресметка;
3. штети настанати како последица на излевање на течности од инсталации и од цистерни;
4. штети настанати од слегнување на земјиштето поради дупки направени од човек;
5. штети настанати од земјотрес;
6. штети настанати од поплава, порој и висока вода.

3. СНЕЖНА ЛАВИНА

Под снежна лавина во смисла на овие Услови се смета снежна маса во движење што се откинала од планинските страни.

Со осигурувањето се опфатени и штети предизвикани од дејство на воздушниот притисок од снежната лавина.

4. ЗЕМЈОТРЕС

Под земјотрес во смисла на овие Услови се подразбира природна вибрација на земјата предизвикана од геофизички процеси под површината на земјата што ја надминуваат магнитудата од 3,5 степени по Рихтеровата скала, измерени во најблиската станица до епицентарот на земјотресот.

Максималниот лимит за надомест на штети од ризикот земјотрес според овие Услови е 75.000 евра во кој било случај, освен ако поинаку не се договори и наведе во полисата за осигурување.

Сите штети предизвикани во период од 72 часа по земјотресот ќе бидат сметани за единствен штетен настан.

Пожар и експлозија како последица од земјотрес се покриени со овие Услови.

Со осигурувањето не се опфатени:

1. штети предизвикани од загадување поради испуштање или истечување на опасни материи и трошоците за расчистување;

2. штети предизвикани од подземни минирања;

3. трошоци за спасување и за расчистување;

4. згради што не се од масивна градежна категорија, вклучително и предметите во нив.

Ако поинаку не се договори, осигуреникот учествува во секоја штета со одбитна франшиза која задолжително се наведува во полисата за осигурување.

ОДРЕДБИ ЗА ШТЕТИ НА ОСИГУРЕН ИМОТ**ВРЕДНОСТ НА ОСИГУРЕНИОТ ИМОТ****Член 28**

За станбени објекти од масивна градежна категорија, вредноста на осигурениот имот е еднаква со градежната цена на нов станбен објект од ист вид, големина и начин на градба според цените во местото каде што се наоѓа објектот.

За сите други станбени и градежни објекти, вредноста на осигурениот имот е еднаква со градежната цена на нов објект од ист вид, големина и начин на градба според цените во местото каде што се наоѓа објектот, намалена за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања.

За подвижниот имот вредноста на осигурениот имот е еднаква со цената на ист таков нов имот, намалена за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања.

Доколку не може да се обезбеди доказ за пресметка на амортизација на имотот, односно нема доказ за староста на подвижниот имот, ќе се смета дека вредноста на осигурениот имот е најмногу до 50% од цената на ист таков нов имот.

НАДОМЕСТ ОД ОСИГУРУВАЊЕТО**Член 29**

При осигурен случај, осигурувачот е должен да го надомести најнискиот од следните износи:

1. Кај станбени објекти од масивна категорија, најнискиот износ од следните:

1.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот осигурен имот, доколку повторната изградба, поправка или замена на оштетениот имот осигуреникот ја започне во рок од 6 месеци сметано од денот на настанување на штетата и ја заврши во разумен рок. Во секој друг случај осигурувачот е должен да го надомести износот за повторна изградба, поправка или замена на оштетениот имот намален за пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

1.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

1.3. вредноста на осигурениот имот.

2. Кај сите други станбени и градежни објекти најнискиот износ од следните:

2.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот или уништен осигурен имот, намален за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

2.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

2.3. вредноста на осигурениот имот.

3. Кај подвижниот имот најнискиот износ од следните:

3.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот или уништен осигурен имот, намален за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

3.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

3.3. вредноста на осигурениот имот.

Сумата на осигурување за сите предмети на осигурувањето ја одредува осигуреникот.

КЛАУЗУЛА ЗА ПОДОСИГУРУВАЊЕ

Член 30

Доколку се утврди дека на почетокот на односниот период на осигурување вредноста на осигурениот предмет била поголема од сумата на осигурување, износот на надоместот што го должи осигурувачот се намалува сразмерно.

ПОПУСТИ

Член 31

Доколку осигуреникот нема наплатено ниту една штета во текот на претходната осигурителна година, добива попуст од 5%. Овој попуст може да се повтори и во наредните години, така што износот на попустот се зголемува по 5% за секоја година во која не е наплатена штета, но најмногу до 25%.

Доколку осигуреникот наплатил штета во текот на претходната осигурителна година, го губи целиот попуст, освен ако не го заштити со доплата на премија од:

- 5% за попуст од 15%;
- 7,5% за попуст од 20%;
- 10% за попуст од 25%.

Горенаведената заштита на попустите важи доколку осигуреникот нема наплатено повеќе од две штети за три осигурителни години.

Глава IV СПЕЦИЈАЛНА ПОЛИСА

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 32

Предмет на осигурување со специјалната полиса во смисла на овие Услови се:

1. Станбен објект - објект што се наоѓа на местото на осигурување наведено во полисата, вклучително и градежните објекти што се придружени кон него. Електричната, водоводната, вентилационата, канализационата и инсталацијата за централно греење на станбениот објект се негов составен дел.

Со осигурувањето се покриени станбени објекти што се користат за следните деловни цели: канцеларии, приватни училишта и ординации.

Со осигурувањето не е покриено земјиштето, па ниту тоа на кое е изграден станбениот објект.

Со осигурувањето не се покриени објекти чиј покрив е направен од слама, трска, кал или од дрво.

2. Други градежни објекти - објекти што се наоѓаат на местото на осигурување физички раздвоени од станбениот објект, но само доколку се наведени во полисата и доколку се плати соодветна премија. Електричната, водоводната, канализационата и инсталацијата за централно греење на градежниот објект се нивен составен дел.

Не може да се осигуруваат објекти чиј покрив е направен од слама, трска, кал или од дрво.

Со осигурувањето не се покриени:

1. земјишта, па ниту тоа на кое е изграден станбениот објект;
2. градежни објекти што во целост или делумно се користат во

деловни цели;

3. градежни објекти што се издадени на лица што не се потстанари на станбениот објект, освен ако не се користат како гаражи за автомобили.

3. Подвижен имот - работи во домаќинството што се наоѓаат во осигурениот станбен објект, доколку се наведени во полисата (групно, специфицирано и слично) и доколку се плати соодветна премија.

Специјални ограничувања

За одреден дел од имотот при настанувањето на штета обврската на осигурувачот е лимитирана со специјалните ограничувања искажани подолу. Износите над овие специјални ограничувања не се осигурени со оваа полиса.

Со овие ограничувања не се зголемува вкупната сума на осигурување на подвижниот имот. Специјалните ограничувања на секоја од подолу наведените категории се однесуваат на сиот имот што го поседува осигуреникот по секоја од категориите.

Со специјалните ограничувања осигурувачот има обврска да исплати надомест на штета во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, и тоа:

1. до 1.000 евра за готови пари, вредносни хартии, златници, сребреници, монети, златни или сребрени лостови;
2. до 1.500 евра за накит, часовници, скапоцени и полускапоцени камења;
3. до 1.500 евра за други скапоцености, вазни, сребрени предмети, крзна, посребрени и позлатени предмети, слонова коска и предмети од слонова коска;
4. до 1.500 евра за уметнички слики и скулптури, ако не е поинаку договорено;
5. до 500 евра за оружје со уредно издадена дозвола;
6. до 250 евра за надворешни носачи на податоци за електронски апарати;
7. до 500 евра за имот што не е во сопственост на осигуреникот, а е земен под наем или на лизинг;
8. до 1.500 евра за пловила што се наоѓаат внатре во градежните објекти;
9. до 1.000 евра по поединечен предмет од следната опрема: телевизор, аудио и видеоопрема, алармен уред, компјутер и компјутерска опрема, ако не е поинаку договорено;
10. до 500 евра за лаптоп, таблет и мобилен телефон, вклучително и тие што се добиени со задолжување кај работодавецот;
11. до 250 евра за злоупотреба на кредитни картички од штети настанати од провална кражба и/или од разбојништво. Осигуреникот е должен да ја пријави кражбата кај издавачите на кредитните картички во рокот предвиден за тоа;
12. до 500 евра за подвижен имот што се наоѓа во другите градежни објекти (објекти што се физички одвоени од станбениот објект);
13. до 1.500 евра во денарска противвредност за делот од обврските за кои осигуреникот снесува законска одговорност со повеќе станбени објекти;
14. до 2.500 евра за трошоци за привремена неупотребливост на станбениот објект;
15. до 1.000 евра за штети настанати надвор од местото на осигурување, доколку оштетениот имот го користел осигуреникот или лицата што живеат во исто домаќинство со него. При осигурен случај на имот што е дел од некоја од категориите на имоти со специјални ограничувања, тогаш одговорноста на осигурувачот е до висината на понискиот износ од двете специјални ограничувања: износот од 1.000 евра според оваа точка на специјалните ограничувања или специјалното ограничување на категоријата на имот каде што тој припаѓа. Доколку осигуреникот има полиса за осигурување на станбен објект од масивна градба, а штетата настанала во градежен објект што не е од масивна градежна конструкција, тогаш ова специјално ограничување изнесува 250 евра.

Со оваа полиса не се осигурени:

1. моторни возила и самоодни машини и сите нивни делови и имот чија основна намена е да се употребува во или со нив, освен колички за хендикепирани лица, за кои не е потребна регистрација;

2. приколки и полуприколки;
3. имот што се користи во деловни цели, освен за канцеларии, приватни училишта и ординации;
4. необработени скапоцени и полускапоцени камења;
5. сите видови животни;
6. имот на состанари или на потстанари;
7. имот што се издава надвор од местото на осигурување;
8. имот што посебно се наведува во полисата како неосигурен;
9. штети настанати при извршување на адаптации, реновирања, реконструкции, доградби или надградби на станбениот објект. Наведените работи се сметаат за зголемување на ризикот и по претходно писмено известување од страна на осигуреникот осигурувачот одлучува дали и осигурувањето важи во периодот на изведбата на работите и под кои услови.

ПОКРИТИЕ НА ТРОШОЦИ ЗА НУЖНО СМЕСТУВАЊЕ

Член 33

Доколку станбениот објект е оштетен од некој од осигурените ризици, така што во него не може да се живее, во тој случај осигурувачот е должен:

1. да ги надомести трошоците за изнајмување на наместен станбен објект со слична големина според цените во околината на местото на осигурување, се додека осигурениот објект не се оспособи за нормално живеење, но најмногу до сумата на осигурување искажана во полисата за ова покритие, или
2. да ги надомести трошоците за преселба на осигуреникот (на неговиот имот), доколку осигуреникот реши трајно да се исели од местото на осигурување, во друго место на територијата на Република Македонија, и тоа најмногу до сумата на осигурување искажана во полисата за ова покритие;
3. да ја надомести загубената заработка произлезена од важечки договор (заверен кај нотар) за изнајмување на оштетениот станбен објект, според цените во околината на местото на осигурување за објект со слична големина, или наемнината наведена во договорот, во зависност од тоа која вредност е пониска, **се** додека осигурениот објект не се оспособи за нормално живеење, но најмногу до сумата на осигурување искажана во полисата за ова покритие.

ПОКРИТИЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ТРОШОЦИ

Член 34

Со оваа полиса за осигурување се покриени трошоците за расчистување на оштетениот или на уништениот осигурен имот што евентуално би ги имал осигуреникот при настанување на осигурен случај. Во овие трошоци спаѓаат и трошоците за пренесување на оштетениот или на уништениот осигурен имот до најблиското место за нивно отпремување. Вкупниот износ на трошоците за расчистување е ограничен до 5% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

За штети на дрвја од ризикот тежина на мраз или снег со осигурувањето се покриени трошоци за расчистување и за пренос до висина од 150 евра во денарска противвредност по осигурен случај.

Со оваа полиса за осигурување се покриени и трошоците што евентуално би ги направил осигуреникот при настанување на осигурен случај, а за преземени мерки за намалување или за отстранување на штетата. Овие трошоци се надоместуваат дури и тогаш кога овие мерки не биле успешни. Вкупниот износ на овие трошоци е ограничен до 5% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

Вкупниот надомест за трошоците од ставовите 1 и 3 на ова покритие, заедно со надоместот за оштетениот имот, не може да го надмине понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно. За надоместот на трошоците од ставовите 1 и 3 важи клаузулата за подосигурување.

Со оваа полиса не се покриени евентуалните трошоци настанати поради интервенции на организации чија должност е да даваат помош бесплатно.

ПОСЕБНО ПРОШИРУВАЊЕ НА ПОКРИТИЕТО ЗА СТАКЛО ОД КРШЕЊЕ

Член 35

Доколку посебно се договори и се плати дополнителна премија, со оваа полиса се покриени и трошоците за замена на прозорски стакла и на стакла на врати.

Овие трошоци се надоместуваат во случај на штети настанати од која било причина, освен штети намерно причинети од страна на осигуреникот или од друг член на неговото семејство или лице што живее во осигурениот станбен објект.

Осигурувачот ќе ги надомести и трошоците за симнување и за повторно местеење на предметите што пречат при поставување нови стакла (заштитни решетки, засолништа од сонце, монтирање на скелиња и др.).

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ И ОБЕМ НА ПОКРИТИЕ

Член 36

Со овие Услови се осигурени следните ризици:

1. ПОЖАР

За пожар во смисла на овие Услови се смета оган појавен надвор од определено огниште или оган што го напуштил ова место и е способен понатаму да се развива со сопствена сила.

Не се смета дека настапил пожар и осигурувачот нема обврска да плати надоместок ако осигурениот предмет е уништен или оштетен:

1. поради изложување на оган или на топлина заради обработка или за други цели (при пеглање, сушење, пржење, печење, загревање, чадење и слично) или поради паѓање или фрлање на предмет во огниште (печка, шпорет и сл.) или врз него;
  2. со осмадување (подгорување и прегорување), опрлување или запалување од цигари, жар, светилка, печка и слично;
  3. поради вриење, затоплување, варење, чадење и сл.
- Осигурувањето не покрива штети на оџаци што настануваат во врска со вршењето на нивната функција.

2. ГРОМ

Со осигурување се покриени штети што громот ги предизвикал на осигурените предмети со дејство на силата или на топлината, како и предметите од удар на предметите соборени од громот.

Со осигурувањето не се опфатени:

1. штети на осигурените електрични апарати и електрични водови настанати поради дејство на електричната енергија од пренапон или загревање поради преоптоварување и атмосферски влијанија (статички оптоварувања, индукција поради атмосферско празнење и слични појави);
2. штети предизвикани со пренесување на електрична енергија преку водови како последица на удар на гром, како и штети на заштитни осигурувачи од кој било вид, заштитни прекинувачи, одводници на пренапон, громобрани и слични уреди, настанати при вршење на нивната нормална функција.

3. ЕКСПЛОЗИЈА

Експлозија во смисла на овие Услови е ненадејно појавување сила заснована на стремезот на параа или на гасови за проширување, со исклучок на експлозија од нуклеарна енергија.

Експлозија на садови под притисок (казани, цевки и слично) постои само тогаш кога сидовите на садот во толкава мера се искинати што се јавува моментално изедначување на внатрешниот и надворешниот притисок.

Со осигурувањето не се опфатени штети:

1. поради минирања извршени од осигуреникот или поради дозволени минирања извршени од трети лица;
2. настанати како последица од какво било експлозивно тело, направа или уред (бомба, мина, експлозив, муниција);
3. настанати поради издувување на експлозивни гасови од печки и од слични уреди;
4. поради експлозија од биолошки карактер;
5. поради пробивање на звучен ѕид;
6. поради експлозија што настанува во садовите под притисок (котли, цевки и слично) поради дотраеност, истрошеност или

прекумерна наслага на рѓа, бигор или талог на осигурените предмети, но се надоместува штетата на другите предмети во врска со настанатата експлозија.

4. ЛУЊА

Под луња во смисла на овие Услови се смета ветер со брзина поголема од 62 км на час (јачина од 8 степени по Бофоровата скала). Се смета дека дувал ветер со оваа брзина доколку во околината на местото на осигурување ветерот кршел гранки и стебла или оштетил доброодржувани објекти.

Во случај на сомневање, осигуреникот мора да ја докаже брзината на ветерот со извештај од Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

Штети од луња се опфатени со ова осигурување само ако се предизвикани со механичко оштетување на осигурените предмети:

1. со непосредно дејство на луњата, или
2. со директен удар од соборените или од носените предмети од луњата.

Со осигурување од луња не се опфатени штети:

1. на имотот што се наоѓа внатре во градежните објекти, а кои се настанати од дожд, снег, песок или од прав, освен ако директната сила на ветерот или на градот претходно не направила отвори на градежниот објект и потоа дождот, снегот, песокот или правта навлегле низ тие отвори;
2. на имотот што не се наоѓа во затворени градежни објекти;
3. до пропишаната тежина на снег нанесена со ветар како што е дефиниран ветерот во дефиницијата за луња во овој член; и
4. на градежен објект што не бил изграден според вообичаен начин на градење во тоа место или што слабо е одржуван или е дотраен.

5. ГРАД

Со осигурување се покриени штети од уништување, односно оштетување на осигурените предмети што ги предизвикал градот со својот удар. Опфатени се и штети од навлегување град и дожд низ отвори настанати од паѓање на град.

Со осигурување не се опфатени штети на малтерот на фасади што се недоволно/лошо одржувани или дотраени.

6. МРАЗ

Под мраз во смисла на овие услови се смета замрзнувањето на водата или други течности во водоводни, одводни (канализациски) инсталации и инсталации за греење и ладење, при надворешна температура под -5 °C, три последователни дена. Температурата се докажува со извештај од Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

Со овој ризик се опфатени штетите на самите инсталации и штетите од излевање на вода како последица на топењето на мразот во инсталациите и оштетувањето на инсталациите.

Под инсталација на соодветниот објект се смета се до приклучокот на надворешната мрежа (пример: шахта, хидрофор, потстанција за топла вода).

Осигуреникот е должен да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита.

7. МАНИФЕСТАЦИЈА И ДЕМОСТРАЦИЈА

Под манифестација и демонстрација во смисла на овие Условисе смета организирано или спонтано јавно покажување на нерасположение на група граѓани.

Се смета дека настапил осигурен случај манифестација или демонстрација ако осигурениот предмет е уништен на кој било начин при дејствување на манифестантите, односно демонстрантите (рушење, демолирање, разбивање, палење и др.)

8. ЛЕТАЛА

Со осигурувањето се покриени штети настанати при паѓање на воздушно летало или на делови од леталото врз осигурениот имот.

Осигурувањето ги покрива и штетите настанати од објекти испаднати од леталата.

9. УДАР НА ВОЗИЛА

Со осигурувањето се покриени штети настанати на осигурениот имот од удар на возила, освен од возила што се управувани од осигуреникот или од лица што живеат во исто домаќинство со него.

10. ВАНДАЛИЗАМ

Со осигурувањето се покриени штети настанати на осигурениот имот од страна на трети лица, со зла намера.

Во секој осигурен случај осигуреникот учествува со франшиза од 100 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија.

11. ПРОВАЛНА КРАЖБА И РАЗБОЈНИШТВО

Како провална кражба во смисла на овие Услови се смета ако нејзиниот извршител:

1. провали во простории во кои се наоѓаат осигурените предмети (место на осигурувањето) со разбивање или со кршење врати и прозорци или со провалување на тавани, сидови и на подови;

2. го отвори местото на осигурување со лажен клуч или со некое друго средство што не е наменето за редовно отворање, а притоа не е оставена трага врз основа на која може со сигурност да се утврди провала во смисла на кривичноправен доказ;

3. провали во заклучено сместувалиште во кое се наоѓаат осигурените предмети, ако до сместувалиштето дошол на еден од начините што по одредбите од овој член се оквалификувани како провална кражба;

4. го отвори местото на осигурување или сместувалиштето со вистински клучеви или со нивни дуплици, доколку до клучевите дошол со едно од дејствата наведени во точките 1, 2, 3 и 5 од овој став, или со разбојништво, или со измама на малолетен член од домаќинството; и

5. влезе во местото на осигурувањето преку отвор што не е определен за тоа согледувајќи пречки што оневозможуваат влегување.

Од ризикот провална кражба предметите се осигурени само додека се наоѓаат во затворени и заклучени простории, односно во заклучени сместувалишта наведени во полисата.

Со оваа полиса не се осигурува:

1. снемвање или исчезнување на осигурениот имот;
2. извршување на провалната кражба или соучество во неа од страна на осигуреникот или од страна на лице што живее во исто домаќинство со осигуреникот;
3. извршување провална кражба со влегување преку отворен прозорец или балконска врата што се наоѓаат на висина помала од 3 м, сметано од земјата до долниот раб на прозорецот или на балконот;
4. имот што се наоѓа надвор од затворените градежни објекти, освен од разбојништво.

Под разбојништво се смета одземање на осигурениот имот со примена на сила или со застрашување по животот или здравјето на осигуреникот, како и животот или здравјето на лице што живее во исто домаќинство со осигуреникот.

12. ТЕЖИНА НА МРАЗ ИЛИ НА СНЕГ

Под тежина на мраз или снег во смисла на овие Услови се подразбира неочекувано и изненадно деструктивно дејство на прекумерна тежина на паднат снег или на слоеви насобран мраз на конструкцијата на осигурениот станбен објект, кое се случило и покрај непрекинатите настојувања на осигуреникот, во рамките на своите можности, со преземање соодветни мерки, да го спречи акумулирањето на мразот и на снегот.

Со ова осигурување се покриени само штети што настанале од тежина на мраз или на снег, но само над пропишана тежина на снег или на мраз.

Овој ризик не ги покрива штетите настанати на подвижниот имот што се наоѓа на отворено, освен ако не се настанати на дрвја.

13. ИЗЛЕВАЊЕ НА ВОДА ОД ИНСТАЛАЦИИ ВО СТАНБЕНИ ОБЈЕКТИ

За излевање на вода во смисла на овие Услови се смета:

1. неочекувано излевање на вода од водоводни и од одводни (канализациски) инсталации, како и од уреди за греење со топла вода и за парно греење и од други уреди и апарати што се приклучени на водоводната мрежа поради оштетување (кршење, прскање или откажување на уредите за управување и сигурност) на тие уреди и апарати.

Под инсталација на соодветниот објект се смета се до приклучокот на надворешната мрежа (пример: шахта, хидрофор, потстанција за топла вода).

2. неочекувано избивање на пареа од уредите за топла вода или за парно греење.

Осигуреникот е должен да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз.

Штетите на инсталациите од кои водата се излеала, се покриени со овој ризик до износ од 50 евра во денарска противвредност сметано според средниот курс на Народна банка на РМ на денот на штетата. До тој износ се плаќаат штети на водоводни, канализациони цевки, топловодни и цевки за климатизација, колена, вентили, панцир црева, бојлери и сл.

Со овој ризик се покриени и штети настанати од излевање на вода од олуци и од цевки за одвод на дождовница, како последица од неочекувано и ненадејно паѓање на големи количини атмосферски води, топење на снег и мраз, но само до износ од 150 евра во денарска противвредност, сметано според средниот курс на Народната банка на Република Македонија, на денот на настанување на штетата.

Со овој ризик не се покриени штети настанати:

1. од излевање на вода од отворени славини;
2. од габички поради влага;
3. од слегнување на земјиште како последица на излевање на вода од инсталациите во станбените објекти;
4. поради дотраеност, истрошеност и корозија;
5. настанати како последица на повреда на должноста на осигуреникот да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз;
6. од излевање на вода од надворешна инсталација (улична и слично).

ДОПОЛНИТЕЛНИ РИЗИЦИ

Член 37

Доколку осигуреникот дополнително договори и плати дополнителна премија за секој ризик поединечно, со осигурувањето може да бидат покриени и следните ризици:

1. ПОПЛАВА, ПОРОЈ И ВИСОКА ВОДА

За поплава во смисла на овие Услови се смета стихийно и неочекувано поплавување на теренот од постојани води (реки и езера) поради тоа што водата се излеала од коритото или го провалила одбранбениот насип или браната, излевање на вода поради вонреден висок прилив и високи бранови со необична јачина и од надоаѓање на вода од вештачки езера.

За поплава се смета и неочекувано поплавување на терен поради нагло образување големо количество водна маса што настанала како последица на провала на облак (пороен дожд).

Под порој се смета стихийно неочекувано поплавување на терен со водна маса што се образува на низбодни терени поради силни атмосферски врнежи и се слева низ улици и низ патишта.

Со осигурувањето се покриени само штетите што се предизвикани за време на траењето на поплавата или непосредно по повлекувањето на водата.

Со осигурувањето не се покриени штети настанати од:

1. габички поради влага;
2. излевање на водата од олуци и од цевки за одвод на дождовница;

3. поплавување со вода надојдена од септички јами.

Под висока вода во смисла на овие Услови се смета:

1. исклучива појава на невообичаен пораст на водостој;
2. подземна вода како последица на висока вода.

Обврската на осигурувачот за штети од висока вода и од подземна вода започнува со порастот на високата вода над однапред утврдените месечни коти на водостојот или протект измерен според најблискиот поставен покажувач на водостојот. Нормален месечен водостој е оној највисок месечен водостој за последните 20 години што го покажува покажувачот на водостојот најблизо до осигурените предмети, со исклучок на особено високите водостои.

2. СЛЕГНУВАЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕ

За слегнување на земјиште во смисла на овие Услови се смета ненадејно вертикално движење на земјишната почва (улегну-

вање) на која е изграден градежниот објект.

Со осигурувањето не се покриени:

1. трошоците за пополнување на слегнато земјиште;
2. штети настанати поради грешка во статичката пресметка;
3. штети настанати како последица на излевање на течности од инсталации и од цистерни;
4. штети настанати од слегнување на земјиштето поради дупки направени од човек;
5. штети настанати од земјотрес;
6. штети настанати од поплава, порој и висока вода.

3. СНЕЖНА ЛАВИНА

Под снежна лавина во смисла на овие Услови се смета снежна маса во движење што се откинала од планинските страни.

Со осигурувањето се опфатени и штети предизвикани од дејство на воздушниот притисок од снежната лавина.

4. ЗЕМЈОТРЕС

Под земјотрес во смисла на овие Услови се подразбира природна вибрација на земјата предизвикана од геофизички процеси под површината на земјата што ја надминуваат магнитудата од 3,5 степени по Рихтеровата скала, измерени во најблиската станица до епицентарот на земјотресот.

Максималниот лимит за надомест на штети настанати од ризикот земјотрес според овие Услови е 100.000 евра во кој било случај, освен ако поинаку не се договори и наведе во полисата за осигурување.

Сите штети предизвикани во период од 72 часа по земјотресот ќе бидат сметани за единствен штетен настан.

Пожар и експлозија како последица од земјотрес се покриени со овие Услови.

Со осигурувањето не се опфатени:

1. штети предизвикани од загадување поради испуштање или истечување на опасни материји и трошоците за расчистување;
2. штети предизвикани од подземни минирања;
3. трошоци за спасување и за расчистување;
4. згради што не се од масивна градежна категорија, вклучително и предметите во нив.

Ако поинаку не се договори, осигуреникот учествува во секоја штета со одбитна франшиза која задолжително се наведува во полисата за осигурување.

ОДРЕДБИ ЗА ШТЕТИ НА ОСИГУРЕН ИМОТ

ВРЕДНОСТ НА ОСИГУРЕНИОТ ИМОТ

Член 38

За станбените објекти од масивна градежна категорија вредноста на осигурениот имот е еднаква со градежната цена на нов станбен објект од ист вид, големина и начин на градба според цените во местото каде што се наоѓа објектот.

За сите други станбени и градежни објекти, вредноста на осигурениот имот е еднаква со градежната цена на нов објект од ист вид, големина и начин на градба, според цените во местото каде што се наоѓа објектот, намалена за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања.

За подвижниот имот вредноста на осигурениот имот е еднаква со цената на ист таков нов имот, намалена за износот на пресметаната амортизација во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања.

Доколку не може да се обезбеди доказ за пресметка на амортизација на имотот, односно нема доказ за староста на подвижниот имот, ќе се смета дека вредноста на осигурениот имот е најмногу до 50% од цената на ист таков нов имот.

НАДОМЕСТ ОД ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 39

При осигурен случај, осигурувачот е должен да го надомести најнискиот од следните износи:

1. Кај станбени објекти од масивна категорија најнискиот износ од следните:

1.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот осигурен имот, доколку повторната изградба, поправката или замената на оштетениот имот осигуреникот ја започне во рок од 6 месеци сметано од денот на настанување на штетата и ја заврши во разумен рок. Во секој друг случај осигурувачот е должен да го надомести износот за повторна изградба, поправка или замена на оштетениот имот намален за пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

1.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

1.3 вредноста на осигурениот имот.

2. Кај сите други станбени и градежни објекти, најнискиот износ од следните:

2.1. за тотални штети - износот потребен за поправка или за замена на оштетениот или уништен осигурен имот, намален за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања; а за делумни штети - износот потребен за поправка или за замена на оштетениот осигурен имот. Доколку повторната изградба, поправката или замената на оштетениот имот осигуреникот не ја започне во рок од 6 месеци сметано од денот на настанување на штетата и не ја заврши во разумен рок, осигурувачот е должен да го надомести износот за повторна изградба, поправка или замена на оштетениот имот намален за пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

2.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

2.3. вредноста на осигурениот имот.

3. Кај подвижниот имот најнискиот износ од следните:

3.1. за тотални штети - износот потребен за поправка или за замена на оштетениот или уништен осигурен имот, намален за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања; а за делумни штети - износот потребен за поправка или за замена на оштетениот осигурен имот. Доколку повторната изградба, поправката или замената на оштетениот имот осигуреникот не ја започне во рок од 6 месеци сметано од денот на настанување на штетата и не ја заврши во разумен рок, осигурувачот е должен да го надомести износот за повторна изградба, поправка или замена на оштетениот имот намален за пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

3.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

3.3. вредноста на осигурениот имот.

Сумата на осигурување за сите предмети на осигурувањето ја одредува осигуреникот.

КЛАУЗУЛА ЗА ПОДОСИГУРУВАЊЕ

Член 40

Доколку се утврди дека на почетокот на односниот период на осигурување вредноста на осигурениот предмет била поголема од сумата на осигурување, износот на надоместот што го должи осигурувачот се намалува сразмерно.

ПОПУСТИ

Член 41

Доколку осигуреникот нема наплатено ниту една штета во текот на претходната осигурителна година, при обнова на осигурувањето добива попуст од 5%. Овој попуст може да се повтори и во наредните години, така што износот на попустот се зголемува по 5% за секоја година во која не е наплатена штета, но најмногу до 25%.

Доколку осигуреникот наплатил штета во текот на претходната осигурителна година, го губи целиот попуст, освен ако не го заштити со доплата на премија од:

- 5% за попуст од 15%;

- 7,5% за попуст од 20%;

- 10% за попуст од 25%.

Горенаведената заштита на попустите важи доколку осигуреникот нема наплатено повеќе од две штети за три осигурителни години.

Глава V ОСИГУРУВАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТ КОН ТРЕТИ ЛИЦА

(Се однесува на сите три полиси)

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 42

Со осигурувањето од одговорност кон трети лица е покриена вондоговорната одговорност на осигуреникот за штетите што ги предизвикал:

1. во својство на физичко лице во секојдневниот живот надвор од вршењето занаетчиска, професионална или друга дејност. Со ова осигурување е покриена и одговорноста што произлегува од хоби-активностите на осигуреникот под услов од тие активности тој да не остварува приход;

2. поседување на станбениот објект и на другите градежни објекти на местото на осигурување и подвижниот имот во нив;

3. закупување на осигурен станбен објект со задолжително осигурување на подвижниот имот;

4. домашни животни што не се користат во земјоделство или за која било друга економска корист, а чиј сопственик е осигуреникот или другите лица покриени со осигурувањето.

Во ист обем како и во ставот 1 од овој член, ова осигурување се однесува и на одговорноста:

1. на брачниот другар на осигуреникот и на другите лица што живеат во заедничко домаќинство со осигуреникот;

2. на лицата што се вработени во домаќинството на осигуреникот при извршување на работите во тоа домаќинство.

Со осигурувањето не се покриени штети:

1. што се очекувани или сторени со намера од страна на осигуреникот;

2. на изведувачите на работите во случај на реновирање, реконструкција или доградба на градежните објекти;

3. настанати поради трајно дејство на хемиски, биолошки, атмосферски, механички и на термички влијанија;

4. настанати во врска со какви било деловни односи или врски на осигуреникот и на другите лица за кои важи осигурувањето;

5. настанати од издавање во целост или делумно на осигурен градежен објект;

6. настанати надвор од местото на осигурување;

7. настанати од поседување, користење, одржување, полнење или празнење на какво било моторно возило или самоодна

машина од страна на осигуреникот или од другите лица покриени со осигурувањето;

8. настанати од поседување, користење, одржување, полнење или празнење на каков било пловен објект со мотор од страна на осигуреникот или од други лица покриени со осигурувањето;

9. настанати од пренесување на какви било заразни болести од страна на осигуреникот или од другите лица покриени со осигурувањето;

10. настанати од какви било физички или психички малтретирања предизвикани од страна на осигуреникот или од другите лица покриени со осигурувањето;

11. настанати од припадност на осигуреникот или од припадност на други лица покриени со осигурувањето на каква било организација, здружение, асоцијација или политичка партија;

12. настанати од каков било договор или спогодба на осигуреникот, или договор или спогодба на лицата што се покриени со осигурувањето со трето лице;

13. на имотот (осигурен или не) чиј сопственик е осигуреникот или други лица покриени со осигурувањето;

14. настанати на туѓи работи што осигуреникот ги зел во закуп, на услуга, на заем, на чување, на превоз и слично.

ПРАВА И ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ

Член 43

При настанување на осигурен случај, покрај обврските содржани во Општите услови, осигуреникот е должен:

1. да го извести осигурувачот и тогаш кога барањето за надомест за штета против него ќе биде истакнато преку суд, ќе биде ставен во притвор, како и тогаш кога ќе биде поведена постапка за обезбедување докази;

2. ако е поведен извид, подигнат обвинителен акт или е донесена одлука за кривична постапка, должен е за тоа веднаш да го извести осигурувачот, па и тогаш кога веќе го пријавил настанувањето на осигурениот случај;

3. не е овластен без претходна согласност на осигурувачот да се изјасни за барањето за надомест за штета, а особено да го признае целосно или делумно, ниту да изврши исплата, освен ако според фактичката состојба не било можно да се одбие признанието, односно исплатата, а со тоа ја намалил штетата.

Ако оштетениот поднесе тужба за надомест за штета против осигуреникот или се обрати со оштетено барање директно до осигурувачот, осигуреникот е должен да ја достави целата документација што ја поседува во врска со штетниот настан до осигурувачот и судскиот спор го презема осигурувачот.

ПРАВА И ОБВРСКИ НА ОСИГУРУВАЧОТ

Член 44

При настанување на осигурен случај, осигурувачот е:

1. должен да ја испита одговорноста на осигуреникот за настанатата штета;

2. должен да го води спорот во име на осигуреникот, ако оштетениот побарува надомест за штета во процесна постапка;

3. должен во име на осигуреникот да дава изјави што ги смета за потребни при одбраната од неосновано или претерано барање за надомест за штета;

4. овластен да го препушти водењето на спорот на осигуреникот, а во тој случај осигуреникот е должен да се придржува до упатствата и до налозите на осигурувачот во поглед на водењето на парницата;

5. овластен да го преземе водењето на процесот, или да стапи на местото на осигуреникот, или да учествува во својство на вмешувач;

6. овластен да одбие да го води или да го препушти водењето на спорот доколку оцени дека нема место за давање правна заштита, со оглед на односот помеѓу висината на штетата и сумата на осигурување;

7. ослободен од обврската за правна заштита во случај да ја исплатил сумата на осигурување како надомест за штета пред поведување на судскиот спор;

8. овластен на име надомест од осигуреникот во полза на оштетениот да ја положи сумата на осигурување, па во тој случај

се ослободува од сите обврски и постапки во врска со осигурениот случај.

Ако оштетено лице своето барање или тужба за надомест за штета го упати само кон осигурувачот, осигурувачот ќе го извести осигуреникот за тоа и ќе го повика за да му ги даде сите потребни податоци. Доколку одлучи да му исплати надомест на оштетениот во целост или делумно, должен е за тоа да го извести осигуреникот.

НАДОМЕСТ ОД ОСИГУРУВАЊЕТО ОД ОДГОВОРНОСТ

Член 45

Осигурувачот има обврска да плати за отштетните барања на трети лица за штета за која според законските прописи одговара осигуреникот или некое од осигурените лица, и тоа за:

1. смрт или телесна повреда на трети лица;
2. штета на имотот на трети лица.

Осигурувачот ќе исплати надомест од осигурувањето врз основа на:

1. дадено или одобрено признание од осигурувачот;
2. изедначување склучено или одобрено од осигурувачот;
3. судска одлука.

Во секој осигурен случај осигуреникот учествува со франшиза од 100 евра во денарска противвредност, освен ако не е поинаку договорено.

Осигурувачот учествува во депонирањето заради обезбедување надомест на штета за која осигуреникот би бил должен врз основа на законските прописи или судските одлуки, и тоа најмногу до висината на неговата обврска за надомест за штета.

Осигурувачот е должен да ги плати надоместот, каматите и трошоците што настанале притоа, и тогаш кога тие ја надминуваат сумата на осигурување, ако се спротивставил на предлогот на осигуреникот да се спогоди по барањето за надомест за штета.

Осигурувачот не е должен да ги плати надоместот, каматите и трошоците што настанале притоа ако осигуреникот се спротивставил на предлогот на осигурувачот да се спогоди по барањето за надомест за штета.

Осигурувачот е должен да ги надомести сите трошоци на парничната постапка доколку го водел спорот или дал согласност за водење на спорот, па и тогаш кога барањето за надомест за штета не било основано.

Осигурувачот ги снесува трошоците на бранителот во кривичната постапка поведена против осигуреникот поради настан што би можел да има како последица поставување барање за надомест за штета по основа на одговорност покриена со осигурувањето, и тоа само ако е запознаен со изборот на бранителот и прифатил да ги сноси трошоците. Трошоците на кривичната постапка, како и трошоците на застапувањето на оштетениот, не се надоместуваат

Кога осигурувачот ќе ја изврши својата обврска со исплата на сумата на осигурување, ослободен е од понатамошни давања на име на надомест и трошоци за истиот осигурен случај.

Кога осигурувачот ќе ја изврши својата обврска со исплатата на годишниот агрегат (лимит) на сумата на осигурување, ослободен е од понатамошни давања на име на надомест и трошоци за сите осигурени случаи што се јавуваат во текот на оваа полиса.

КЛАУЗУЛИ

Член 46

Доколку осигуреникот склучи полиса со траење од 10 години, може да избере едно од наведените покритија без доплата на дополнителна премија:

1. покритие на стакло од кршење во износ до 100 евра или
2. покритие за одговорност кон трети лица во износ до 7.500 евра во денарска противвредност.

Глава VI ПОЛИСА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ОБЈЕКТИ ЗА ХИПОТЕКАРНИ КРЕДИТИ

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 47

Со оваа полиса се дава осигурително покритење на:

1. Станбен објект - објект што се наоѓа на местото на осигурување наведено во полисата. Електричната, водоводната, вентилационата, канализационата и инсталацијата за централно греење на градежниот објект се негов составен дел.

Со осигурувањето не е покриено земјиштето, па ниту тоа на кое е изграден станбениот објект.

Со осигурувањето не се покриени објекти чиј покрив е направен од слама, трска, кал или од дрво.

ПОКРИТИЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ ТРОШОЦИ

Член 48

Со оваа полиса за осигурување се покриени трошоците за расчистување на оштетениот или на уништениот осигурен имот што евентуално би ги имал осигуреникот при настанување осигурен случај. Во овие трошоци спаѓаат и трошоците за пренесување на оштетениот или на уништениот осигурен имот до најблиското место за нивно отпремување. Вкупниот износ на трошоците за расчистување е ограничен до 3% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

Со оваа полиса за осигурување се покриени трошоците што евентуално би ги имал осигуреникот при настанување на осигурен случај, а за преземени мерки за намалување или за отстранување на штетата. Овие трошоци се надоместуваат дури и тогаш кога овие мерки не биле успешни. Вкупниот износ на овие трошоци е ограничен до 3% од понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно.

Вкупниот надомест за трошоците од ставовите 1 и 2 на ова покритење, заедно со пресметаната отштета, не може да го надмине понискиот од двата износа: сумата на осигурување или вредноста на осигурениот имот, за секој дел од оштетениот имот поединечно. За надоместот на трошоците од ставовите 1 и 2 важи клаузулата за подосигурување.

Со оваа полиса не се покриени евентуалните трошоци настани поради интервенции на организации чија должност е да даваат помош бесплатно.

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ

ОСИГУРЕНИ РИЗИЦИ И ОБЕМ НА ПОКРИТИЕ

Член 49

Со овие Услови се осигурени следните ризици:

1. ПОЖАР

За пожар во смисла на овие Услови се смета оган појавен надвор од определено огниште или оган што го напуштил ова место и е способен понатаму да се развива со сопствена сила.

Не се смета дека настапил пожар и осигурувачот нема обврска да плати надоместок ако осигурениот предмет е уништен или оштетен:

1. поради изложување на оган или на топлина заради обработка или за други цели (при пеглање, сушење, пржење, печење, загревање, чадење и слично) или поради паѓање или фрлање на предмет во огниште (печка, шпорет и сл.) или врз него.

2. со осмадување (подгорување и прегорување), опрлување или запалување од цигари, жар, светилка, печка и слично;

3. поради вриење, затоплување, варење, чадење и сл.

Осигурувањето не покрива штети на оџаци што настануваат во врска со вршењето на нивната функција.

2. ГРОМ

Со осигурување се покриени штети што громот ги предизвикал на осигурените предмети со дејство на силата или на топлината, како и штетите од удар на предмети соборени од громот.

Со осигурувањето не се опфатени:

1. штети на осигурените електрични апарати и електрични водови настанати поради дејство на електричната енергија од пренапон или загревање поради преоптоварување и атмосферски влијанија (статички оптоварувања, индукција поради атмосферско празнење и слични појави);

2. штети предизвикани со пренесување на електрична енергија преку водови како последица на удар на гром, како и штети на заштитни осигурувачи од кој било вид, заштитни прекинувачи, одводници на пренапон, громобрани и слични уреди, настанати при вршење на нивната нормална функција.

3. ЕКСПЛОЗИЈА

Експлозија во смисла на овие Услови е ненадејно појавување сила заснована на стремезот на пареа или на гасови за проширување, со исклучок на експлозија од нуклеарна енергија.

Експлозија на садови под притисок (казани, цевки и слично) постои само тогаш кога сидовите на садот во толкава мера се вскинати што се јавува моментално изедначување на внатрешниот и надворешниот притисок.

Со осигурувањето не се опфатени штети:

1. поради минирања извршени од осигуреникот или поради дозволени минирања извршени од трети лица;

2. настанати како последица од какво било експлозивно тело, направа или уред (бомба, мина, експлозив, муниција);

3. настанати поради издувување на експлозивни гасови од печки и од слични уреди;

4. поради експлозија од биолошки карактер;

5. поради пробивање на звучен ѕид;

6. поради експлозија што настанува во садовите под притисок (котли, цевки и слично) поради дотраеност, истрошеност или прекумерна наслага на ерѓа, бигор или талог на осигурените предмети, но се надоместува штетата на другите предмети во врска со настанатата експлозија.

4. ЛУЊА

Под луња во смисла на овие Услови се смета ветер со брзина поголема од 62 км на час (јачина од 8 степени по Бофоровата скала). Се смета дека дувал ветер со оваа брзина доколку во околината на местото на осигурување ветерот кршел гранки и стебла или оштетил добродржувани објекти.

Во случај на сомневање, осигуреникот мора да ја докаже брзината на ветерот со извештај од Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија.

Штети од луња се опфатени со ова осигурување само ако се предизвикани со механичко оштетување на осигурените предмети:

1. со непосредно дејство на луњата;

2. со директен удар од соборените или од носените предмети од луњата.

Со осигурување од луња не се опфатени штети:

1. на имотот што се наоѓа внатре во градежните објекти, а кои се настанати од дожд, снег, песок или прав, освен ако директната сила на ветерот или на градот претходно не направила отвори на градежниот објект и потоа дождот, снегот, песокот или правта навлегле низ тие отвори;

2. на имотот што не се наоѓа во затворени градежни објекти;

3. до пропишаната тежина на снег нанесена со ветар како што е дефиниран во дефиницијата за луња од овој член;

4. на градежен објект што не бил изграден според вообичаен начин на градење во тоа место или што слабо е одржуван или е дотраен.

5. ГРАД

Со осигурување се покриени штети од уништување, односно оштетување на осигурените предмети што ги предизвикал градот со својот удар. Опфатени се и штети од навлегување град и дожд низ отвори настанати од паѓање на град.

Со осигурување не се опфатени штети на малтерот на фасади што се недоволно/лошо одржувани или дотраени.

6. МАНИФЕСТАЦИЈА И ДЕМОСТРАЦИЈА

Под манифестација и демонстрација во смисла на овие Услови

се смета организирано или спонтано јавно покажување на нерасположение на група граѓани.

Се смета дека настапил осигурен случај манифестација или демонстрација ако осигурениот предмет е уништен на кој било начин при дејствување на манифестантите, односно демонстрантите (рушење, демолирање, разбивање, палење и др.).

7. ЛЕТАЛА

Со осигурувањето се покриени штети настанати при паѓање на воздушно летало или на делови од леталото врз осигурениот имот.

Осигурувањето ги покрива и штетите настанати од објекти испаднати од леталата.

8. ИЗЛЕВАЊЕ НА ВОДА ОД ИНСТАЛАЦИИ ВО СТАНБЕНИ ОБЈЕКТИ

Под излевање на вода во смисла на овие Услови се смета:

1. неочекувано излевање на вода од водоводни и од одводни (канализациски) инсталации, како и од уреди за греење со топла вода и за парно греење и од други уреди и апарати што се приклучени на водоводната мрежа поради оштетување (кршење, прскање или откажување на уредите за управување и сигурност) на тие уреди и апарати. Под инсталација на соодветниот објект се смета се до приклучокот на надворешната мрежа (пример: шахта, хидрофор, потстаница за топла вода);

2. неочекувано избивање на пара од уредите за топла вода или за парно греење.

Осигуреникот е должен да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз.

Со овој ризик се покриени штети настанати од излевање на вода од олуци и од олучни цевки во износ до 150 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот на настанување на штетата.

Со овој ризик не се покриени штети настанати:

1. на инсталациите од кои водата се излеала;

2. од излевање на вода од отворени славини;

3. од габички поради влага;

4. од слегнување на земјиште како последица на излевање на вода од инсталациите во станбените објекти;

5. поради мраз, освен ако не се преземени мерки за заштита од мраз:

- 5.1. затоплување на станбениот објект, или
- 5.2. затворање на доводот на водата и нејзино испуштање од системот.

6. поради дотраеност, истрошеност и корозија;

7. настанати како последица на повреда на должноста на осигуреникот да се грижи за одржување на водоводната и на одводната (канализациска) мрежа на уредите за греење со топла вода и за парно греење, како и за нивната заштита од мраз;

8. од излевање на вода од надворешна инсталација (улична и слично);

9. од затнување на инсталации.

ДОПОЛНИТЕЛНИ РИЗИЦИ

Член 50

Доколку осигуреникот дополнително договори и плати дополнителна премија, со осигурувањето може да бидат покриен и следниов ризик:

ЗЕМЈОТРЕС

Под земјотрес во смисла на овие Услови се подразбира природна вибрација на земјата предизвикана од геофизички процеси под површината на земјата што ја надминуваат магнитудата од 3,5 по Рихтеровата скала, измерени во најблиската станица до епицентарот на земјотресот.

Максималниот лимит за надомест на штети од ризикот земјотрес според овие Услови е 40.000 евра во кој било случај, освен ако поинаку не се договори и наведе во полисата.

Сите штети предизвикани во период од 72 часа по земјотресот ќе бидат сметани за единствен штетен настан.

Пожар и експлозија како последица од земјотрес се покриени со овие Услови.

Со осигурувањето не се опфатени:

1. штети предизвикани од загадување поради испуштање или истечување на опасни материји и трошоците за расчистување;

2. штети предизвикани од подземни минирања;

3. трошоци за спасување и за расчистување;

4. згради што не се од масивна градежна категорија, вклучително и предметите во нив.

Ако поинаку не се договори, осигуреникот учествува во секоја штета со одбитна франшиза која задолжително се наведува во полисата за осигурување.

ОДРЕДБИ ЗА ШТЕТИ НА ОСИГУРЕНИОТ ИМОТ

ВРЕДНОСТ НА ОСИГУРЕНИОТ ИМОТ

Член 51

1. За станбени објекти, вредноста на осигурениот имот е еднаква со градежната цена на нов објект од ист вид, големина и начин на градба според цените во местото каде што се наоѓа објектот, намалена за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања.

НАДОМЕСТ ОД ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 52

При настанување на осигурен случај, осигурувачот е должен да го надомести најнискиот од следните износи:

1. Кај станбени објекти, најнискиот износ од следните:

1.1. износот потребен за поправка или за замена на оштетениот или уништен осигурен имот, намален за износот на пресметаната амортизација, во согласност со Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл. весник на РМ бр. 64/2002, 98/2002 и 10/2008 година), со сите нејзини измени и дополнувања;

1.2. сумата на осигурување на оштетениот осигурен имот;

1.3. вредноста на осигурениот имот.

КЛАУЗУЛА ЗА ПООСИГУРУВАЊЕ

Член 53

Доколку се утврди дека на почетокот на односниот период на осигурување вредноста на осигурениот предмет била поголема од сумата на осигурување, износот на надоместот што го должи осигурувачот се намалува сразмерно.

Глава VI

ОПШТИ УСЛОВИ

(Се однесува на сите четири полиси)

ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ

Член 54

Осигуреникот е должен:

1. да ги преземе сите потребни мерки за да се избегнат или да се минимизираат загубите, штетите, онеспособувањата или одговорностите,

2. да ги одржува осигурените објекти, вградените делови, опремата и уредите во добра состојба;

3. да се придржува кон сите обврски според законот и регулативите донесени од државните органи за безбедност на луѓето или имотот.

По настанување на осигурен случај, осигуреникот:

1. е должен да ги преземе сите потребни мерки за да ја намали штетата или да спречи натамошна штета;

2. е должен веднаш да го извести надлежниот орган за внатрешни работи за осигурен случај што настанал поради пожар, експлозија, провална кражба и разбојништво, односно обид за нив, и да наведе кои предмети биле уништени или оштетени;

3. е должен да пријави кај осигурувачот настанување на осигурен случај најдоцна во рок од 3 дена од денот кога дознал за него;

4. не смее да признае никаква одговорност, понуда, ветување или исплата во врска со кој било настан без да добие согласност од осигурувачот;

5. е должен да го сочува оштетениот имот и тој да биде достапен за извид и за процена од страна на осигурувачот;

6. не смее да пристапи кон поправка или кон замена на оштетениот имот без одобрение на осигурувачот, освен ако тоа не е во насока на намалување на штетата;

7. е должен да му ги достави на осигурувачот сите податоци и докази што се потребни за утврдување на причината, обемот и на висината на штетата.

Доколку осигуреникот не ги исполни своите обврски во договорениот рок, осигурувачот може да не го исплати надоместокот од осигурување ако поради тој пропуст не може да се утврди настанувањето на осигурениот случај или обемот и висината на оштетување на осигурените предмети.

Придонес

Ако за време на која било штета, одговорност или повреда постои и друго осигурување, без разлика дали се однесува на осигуреникот или на друго лице или лица на истиот имот, осигурувачот не снесува одговорност да исплати или да даде придонес повеќе од неговиот дел од учеството во таа штета или одговорност.

ОТКАЖУВАЊЕ

Член 55

Полисата може да се откаже во кое било време и во тој случај осигурувачот ја задржува премијата за времето додека полисата била на сила, под услов да не е пријавено отштетно побарување во тој период.

Полисата се откажува со писмено известување.

Полисата се откажува во согласност со правилата и со регулативите од законите за супервизија на осигурувањето и за облигационите односи на Република Македонија.

ДРУГО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 56

Осигуреникот има должност да достави писмено известување доколку за истиот осигурен предмет има друг вид осигурување или осигурувања што би влијаеле или може да влијаат на полисата, било на целиот или на дел од осигурениот имот.

ПРЕНОС НА ИНТЕРЕС

Член 57

Не може да се направи пренос на интерес во полисата без писмена согласност од осигурувачот.

НАДОМЕСТОК ОД ОСИГУРУВАЊЕ

Член 58

Во случај на штета, износот на надомест од осигурувањето што е должен да го исплати осигурувачот не може да биде поголем од сумата на осигурување или од лимитот на одговорност за секој дел од имотот на осигуреникот наведен во полисата.

Доколку е договорена франшиза, износот на договорената франшиза се одбива од износот на надомест од осигурување што треба да го исплати осигурувачот.

ИСКЛУЧОЦИ ОД ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 59

Осигурувачот не е должен да надомести штета ако таа е предизвикана од:

1. војна, инвазија, дејства на странски непријатели, непријателски или воени операции (без оглед дали е објавена војна или не), граѓанска војна, бунт, револуција, востание, имајќи го предвид учеството во или големината на востанието, воена или узурпаторска сила;

2. биолошка или хемиска контаминација (контаминација според овие Услови значи труење или превентива и/или ограничување на употреба на објект поради влијание на хемиски и/или на биолошки материји);

3. проектили, бомби, гранати, експлозивни средства;

4. кое било дејство на тероризам во кое е вклучено, но не и ограничено со употреба на сила или на насилство и/или на закана со нив, лице или група лица, без оглед дали дејствуваат сами или во корист на или во врска со која било организација (и) или влада (и) обврзани со политички, религиозни, идеолошки или етнички цели и причини, вклучително и намера да се влијае на влада и/или да се изложи јавноста или дел од јавноста под страв.

5. нуклеарни дејства - нуклеарни дејства претставуваат загуба, штета, неспособност или одговорност директно или индиректно настанати или што потекнуваат од јонизирана радијација или контаминација од радиоактивности, сите видови нуклеарни горива и нуклеарен отпад од запалувањето на горивата;

6. примена на топлина - под примена на топлина се подразбира загуба или штета на имотот настаната од кој било процес во кој е вклучена примена на топлина без развивање на оган;

7. намерна штета - под намерна штета се подразбира штета или одговорност намерно предизвикана или настаната од:

- осигуреникот (сопственик) или

- член на неговото семејство или

- лице што дејствува со инструкции или со дозвола од осигуреникот или од член на неговото семејство.

Овие исклучоци вклучуваат и загуба, штета, наплата или трошок од секаков вид директно или индиректно настанат од или во врска со дејство преземено за контрола, превенција, задушвање или на кој било начин што се однесува на точките 1, 2, 3 и 4 од овој член.

Ако преземачите на осигурување потврдат дека поради овој исклучок, штета, загуба, цена или трошок не се покриени со ова осигурување, товарот за докажување на спротивното паѓа на осигурувачот.

ИЗВИД И СПАСУВАЊЕ

Член 60

Осигуреникот мора да му обезбеди на осигурувачот пристап до осигурениот имот и локација или да ги направи достапни за осигурувачот за тој да изврши извид и процена на осигурениот имот.

Осигуреникот е должен на барање на осигурувачот да дозволи осигурувачот да го преземе оштетениот имот и разумно да се однесува со него. Ако осигурувачот не го земе оштетениот имот, осигуреникот не може да се откаже од своите обврски кон имотот.

ДРУГИ ОСИГУРУВАЊА

Член 61

Доколку за оштетениот осигурен имот осигуреникот има склучено и други осигурувања, осигурувачот има должност при пријавување на оштетното побарување писмено да го извести осигурувачот доколку има и друго осигурување или право што се однесуваат за пријавената штета.

НАДОМЕСТОК

Член 62

Доколку осигурувачот платил надомест од осигурување според овие Услови (полиса), а постојат услови штетата да се наплати по друга полиса, осигурувачот го задржува правото да побара надоместок од друг осигурувач/и.

**ВАЖНОСТ НА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ЗА
ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТ**

Член 63

Доколку не се во спротивност со овие Услови, на осигурувањата склучени според овие Услови ќе се применуваат одредбите од Општите услови за осигурување на имот.

ПРАВО НА ЖАЛБА

Член 64

Договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето имаат право до Агенцијата за супервизија на осигурувањето на Република Македонија, како надлежен орган за супервизија на Друштвото за осигурување, да достават жалба во однос на Друштвото доколку се незадоволни од начинот на решавање на штетата.

НАДЛЕЖЕН СУД

Член 65

Во случај на спор меѓу договарачот на осигурувањето, односно осигуреникот, и осигурувачот, месно е надлежен Основниот суд Скопје 2, Скопје.

Бр. 02 - 3510/4
11.4..2017 година

Претседател на Управен одбор

Бошко Андов